

**Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy
Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami
wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
w roku 2023**

Olsztyn, maj 2024 r.

SPIS TREŚCI:

Wstęp	3
OBSZAR WSPÓŁPRACY	4
Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych	
OBSZAR WSPÓŁPRACY	8
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych.	
OBSZAR WSPÓŁPRACY	34
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności	
Podsumowanie	52
Załącznik Nr 1 Wykaz grup roboczych i zespołów opiniodawczo-doradczych z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych funkcjonujących w 2023 r. w Samorządzie Województwa Warmińsko-Mazurskiego	
Załącznik Nr 2 Zestawienie zadań zleconych organizacjom pozarządowym przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2023.	

Wstęp

Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko–Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023 został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 25 października 2022 r. (Uchwałą Nr XLIII/625/22). Użyte w sprawozdaniu określenie: „organizacje pozarządowe” oznacza: „organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

Sprawozdanie zostało przygotowane przez Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na podstawie materiałów własnych oraz pozyskanych z departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Wojewódzkiego Urzędu Pracy, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach poszczególnych priorytetów. Informacje zostały zawarte w 3 obszarach współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, tj.:

OBSZAR I: Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych

OBSZAR II: Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych

OBSZAR III: Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności.

W roku 2023 program był realizowany w obszarach tematycznych ujętych w 17 priorytetach, tj.:

1) Edukacja, profilaktyka i promocja zdrowia publicznego

Odpowiedzialny: Departament Zdrowia

2) Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy

Odpowiedzialny: Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie

3) Rozwój kultury fizycznej

Odpowiedzialny: Departament Turystyki i Sportu

4) Integracja europejska i współpraca międzynarodowa

Odpowiedzialny: Departament Współpracy Międzynarodowej

5) Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta

Odpowiedzialny: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

6) Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

Odpowiedzialny: Departament Kultury i Edukacji

7) Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego

Odpowiedzialny: Departament Ochrony Środowiska

8) Rozwój turystyki

Odpowiedzialny: Departament Turystyki i Sportu

9) Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych

Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego

10) Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich

Odpowiedzialny: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

11) Polityka społeczna

Odpowiedzialny: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

12) Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży

Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego

13) Rozwój sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego

Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego

14) Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym

15) Żywność i ochrona dziedzictwa kulinarnego

Odpowiedzialny: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

16) Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej oraz pielęgnowanie polskości

Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego

17) Działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych

Odpowiedzialny: Departament Kultury i Edukacji

Wg danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie, na dzień 31 grudnia 2023 r., w regionie zarejestrowane były ogółem **5 660 stowarzyszenia i organizacje społeczne i 966 fundacji – łącznie 6 626 podmiotów (o 429 więcej niż w roku 2022)**. Włączając do powyższej liczby kościoł katolicki (644), inne kościoły i związki wyznaniowe (114) oraz koła gospodyń wiejskich (614 – w tym 30 funkcjonujące jako stowarzyszenia – o 148 więcej niż w roku 2022), to podmiotów społecznych w regionie jest ok. **7 998 (o 605 więcej niż w roku 2022)**.

OBSZAR WSPÓŁPRACY: WŁĄCZANIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W TWORZENIE POLITYK PUBLICZNYCH

1. Udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach zespołów wspólnych.

Organizacje pozarządowe poprzez swoich przedstawicieli, aktywnie biorą udział w tworzeniu i monitorowaniu dokumentów wojewódzkich, uczestnicząc w pracach różnego rodzaju **grup roboczych, opiniujących, doradczych, czy konsultacyjnych**. Czynn timer uczestniczą również w kapitułach przyznających nagrody i wyróżnienia o charakterze wojewódzkim, chociażby w obszarze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz polityki społecznej.

W roku 2023 funkcjonowało 14 grup roboczych do opracowania i monitoringu programów współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi, działających przy poszczególnych komórkach organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego i WUP. Powołane zostały one Uchwałą Nr 25/352/23/VI Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 maja 2023 r. Na 107 ich członków, 66 to przedstawiciele organizacji pozarządowych (prawie 59%). W 2023 r. funkcjonowała również Wojewódzka Rada Sportu powołana Uchwałą Nr 58/809/19/VI Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 grudnia 2019 r. ze zm. – na 16 członków – 9 to przedstawiciele NGO.

Działające w roku 2023 zespoły wspólne zostały wymienione w *Załączniku Nr 1 do Sprawozdania*. **Zostało tam wyszczególnionych 58 tego typu zespołów (w 2022 – 62, w 2021 – 67, w 2020 – 73, w 2019 – 59, w 2020 – 73): 206 członków tych zespołów stanowili**

przedstawiciele organizacji pozarządowych na 724 wszystkich osób (ok. 28,4 %). W 2022 r. udział przedstawicieli NGO w zespołach roboczych wyniósł ok. 26,6%.

Szczególną platformą współpracy międzysektorowej jest Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, powołana w 2011 r. przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu praktycznej realizacji dialogu obywatelskiego. Rada składa się z 20 członków (10 przedstawicieli organizacji pozarządowych i 10 przedstawicieli administracji, w tym przedstawiciela Wojewody oraz 2 przedstawicieli Sejmiku Województwa). Od początku 2022 r. rozpoczęła funkcjonowanie Rada V. kadencji, powołana po zorganizowanych wcześniej wyborach (Zarządzenie nr 35/2022 Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14.02.2022 r. w sprawie powołania Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego). W 2023 r. odbyła ona łącznie 6 posiedzeń (w 2022 r. – 5). Rada brała udział m.in. w opracowaniu, konsultacji i opiniowaniu programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi na 2024 rok, a także rozpatrywała indywidualne sprawy zgłoszone przez 2 NGO z naszego województwa.

Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego uczestniczyła również w projekcie *Dobre rady dla Rady* realizowanym przez Stowarzyszenie EKOSKOP w partnerstwie z Opolskim Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz Stowarzyszeniem Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku w ramach dofinansowania z Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030. Celem projektu było zwiększenie wpływu na kształtowanie regionalnych polityk publicznych, poszerzenie i wzmocnienie dialogu obywatelskiego, umożliwienie podnoszenia swoich kompetencji, poczucia wpływu w podejmowanych działaniach oraz poprawa skuteczności funkcjonowania 16 Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego.

Przedstawiciele Rady aktywnie brali udział w posiedzeniach ogólnopolskiego Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego. Obrady i posiedzenia Konwentu, oprócz tradycyjnej wymiany informacji nt. aktualnie prowadzonych spraw, dotyczyły m.in. działań, które należy podjąć w zakresie wsparcia potencjału podmiotów III. sektora w ramach środków UE.

Rok 2023 był drugim rokiem działalności II. kadencji Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego powołanej przez Marszałka Województwa w grudniu 2021 r. po wyborach zorganizowanych we współpracy z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa z Olsztyna. Wśród 31 członków Rady, 25 osób to przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Organizacje pozarządowe uczestniczą również przy wyborze ofert konkursowych do dofinansowania z budżetu Województwa, składanych przez organizacje w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych przez Zarząd Województwa na realizację zadań Samorządu Województwa. W 2023 r. Zarząd Województwa powołał 18 komisji konkursowych, liczących 135 członków, spośród których 26 osób zostało wskazanych przez organizacje pozarządowe (19% - w roku 2022 było to 25,3%).

Nowe możliwości włączania do współpracy środowisk funkcjonujących w sferze kultury, w tym w szczególności reprezentantów III sektora, daje fanpage Departamentu Kultury i Edukacji.

Strona stanowi nie tylko źródło wiedzy w zakresie planowanej działalności Departamentu Kultury i Edukacji, ale - w zamyśle twórców - ma stanowić platformę wymiany doświadczeń między autorami, odbiorcami, a także „mecenasami” kultury w regionie. Podobne narzędzie do komunikacji zostało uruchomione przez Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

W zakresie **Priorytetu II Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy** przedstawiciel organizacji pozarządowych (reprezentujący Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych) uczestniczył w pracach **Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy - organu opiniodawczo-doradczego Marszałka Województwa w zakresie rynku pracy**. W 2023 roku Rada podjęła łącznie 187 uchwał. W zakresie powierzonych jej zadań Rada pozytywnie zaopiniowała 8 dokumentów tworzonych na szczeblu regionalnym określających kierunki regionalnej polityki rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim. Ponadto członkowie WRRP podjęli również 176 uchwał wyrażających opinie o zasadności kształcenia w województwie warmińsko-mazurskim w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Przedstawiciel sektora pozarządowego uczestniczył również w konsultacji „Zaktualizowanej Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2025 r.”.

W zakresie **Priorytetu XI – Polityka społeczna** w 2023 roku przedstawiciele organizacji pozarządowych, będący członkami zespołów/grup monitorujących i opracowujących programy wojewódzkie z obszaru polityki społecznej zaopiniowali lub/i opracowywali niżej wymienione dokumenty:

- 1) Raport z realizacji w 2022 roku „Warmińsko-Mazurskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026”.
- 2) Sprawozdanie z realizacji w 2022 r. „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026”.
- 3) Raport z monitoringu wdrażania, w latach 2021-2022, Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2026.
- 4) Raport o stanie ekonomii społecznej i solidarnej w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 roku. Monitoring wdrażania „Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej Warmia i Mazury 2021-2025”.
- 5) Projekt „Warmińsko-Mazurskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2023-2027”.
- 6) Warmińsko-Mazurski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030.
- 7) „Warmińsko-Mazurski Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025”.
- 8) Raport z monitoringu wdrażania w latach 2021-2022 Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030.

W tym obszarze Samorząd Województwa współpracuje w szczególności z **Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego** (funkcjonującą od 17 września 2004 r.).

Rada jest sprawdzonym partnerem Samorządu. Aktualnie jej obsługę zapewniała Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa.

Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest jedyną w województwie ponadbranżową reprezentacją organizacji pozarządowych. Liczy ok. 37 członków zbiorowych - federacji, sieci, reprezentacji powiatowych i organizacji o wymiarze regionalnym. Mając na uwadze rozwój społeczeństwa obywatelskiego, działa na rzecz wzmocnienia, integracji organizacji pozarządowych i ich współuczestnictwa w przestrzeni publicznej.

2. Udział organizacji pozarządowych w konsultacjach ogłaszanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – strona www.bip.warmia.mazury.pl, funkcjonuje zakładka pt. „Konsultacje społeczne”.

Konsultacje społeczne to kolejna forma włączania mieszkańców i ich organizacji pozarządowych w procesy współdecydowania o kierunkach polityki lokalnej lub regionalnej oraz ważny element podejmowania decyzji odpowiadających potrzebom mieszkańców. Najczęściej stosowaną formą konsultacji było zgłaszanie opinii i uwag na piśmie do komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za proces konsultacji. Zaproszenia do konsultacji publikowane były na stronie internetowej Urzędu, w BIP oraz na tablicy ogłoszeń. Wysyłano również zaproszenia do wybranych organizacji pozarządowych.

Najczęściej organizacje pozarządowe uczestniczą w pracach (w tym w konsultacjach) nad opracowaniem programów współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi. W 2023 r. Samorząd Województwa ogłosił 11 konsultacji, które dotyczyły projektów uchwał oraz programów i dokumentów o charakterze wojewódzkim. W procesie konsultacji w roku 2023 uwagi zgłosiło 9 organizacji pozarządowych i podmiotów, w skład których wchodzi przedstawiciele III sektora, tj. Stowarzyszenie Kobieta na PLUS, Caritas Archidiecezji Warmińskiej, Bank Żywności w Olsztynie, Stowarzyszenie Adelfi w Ełku, Fundacja Nexus Olsztyn, Warmińsko-Mazurski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Olsztynie, PODWODNIK Szkoła Ratownictwa, Sportów Wodnych i Obronnych, Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Fundacja Instytut Badań i Ekonomii Społecznej oraz grupa robocza powołana przez Zarząd Województwa, w składzie której ponad połowę stanowią przedstawiciele organizacji pozarządowych. Łącznie mieszkańcy i organizacje pozarządowe w konsultacjach społecznych organizowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przekazali 50 uwag (w porównaniu z 12 uwagami w 2022 r.).

Należy również dodać, że w opiniowaniu dokumentów wojewódzkich uczestniczą również, wymienione w *Załączniku Nr 1* do sprawozdania, zespoły opiniodawczo-doradcze.

OBSZAR WSPÓŁPRACY:
**WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W ZAKRESIE
REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH**

1. Zlecenie zadań publicznych.

Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych odbywała się m.in. poprzez zlecenie zadań zawartych w programie współpracy na rok 2023 - głównie w trybie otwartych konkursów ofert.

W roku 2023 przekazano dotacje na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa w wysokości **6 176 671 zł** (w roku 2022 – 5 833 962 zł, w roku 2021: 5 259 992 zł, w 2020: 4 677 637 zł, w 2019: 5 142 515 zł). Doliczając do tej kwoty dotacje na realizację zadań z zakresu promocji województwa to łączna wartość dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym **w roku 2023 wyniosła 6 336 260 zł.**

Zawarto łącznie 314 umów, w tym 16 w trybie 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz 6 w trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert dot. zadań z zakresu ratownictwa wodnego; wliczono również 16 umów z zakresu promocji województwa (w roku 2022 zawarto 328 umów). Organizacje złożyły łącznie **702 ofert** (w tym 20 w trybie 19a uodzp-piow oraz 6 w trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert dot. zadań z zakresu ratownictwa wodnego, 39 z zakresu promocji województwa).

W dalsze zestawienie danych nie wliczono zadań z zakresu promocji województwa.

Zwroty niewykorzystanych dotacji to: 21 526 zł (w 2022 - 65 768 zł). Łączna wartość zrealizowanych zadań publicznych przez organizacje pozarządowe to: **14 654 521 zł**. Dotacje stanowiły więc prawie **42,1 %** całkowitej wartości zrealizowanych przez organizacje pozarządowe zadań (wliczono wkład finansowy, rzeczowy i osobowy organizacji). Organizacje wniosły do realizowanych zadań publicznych wkład finansowy o wartości **6 691 574 zł**. Wkład finansowy organizacji pozarządowych stanowił zatem prawie **45,7 %** wartości zleconych zadań.

W realizacji zadań zleconych wzięło udział łącznie **4 122 wolontariuszy** z czego 1500 wolontariuszy brało udział w akcjach Banku Żywności (w 2022 r. było **2 057** wolontariuszy). Łączna wartość pracy wolontariuszy oraz pracy społecznej członków organizacji wskazana w sprawozdaniach z realizacji zadań to **1 786 276 zł**.

Organizacje współpracowały przy realizacji zadań z **1 417 partnerami** (innymi organizacjami, samorządami, instytucjami, przedsiębiorcami – zwiększenie w stosunku do 2022 r. o 248 podmiotów).

Dane powyższe oraz niżej wymienione informacje pochodzą ze sprawozdań organizacji pozarządowych dot. zrealizowanych zadań w roku 2023.

Lista zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym w ramach programu współpracy na rok 2023 znajduje się w *Załączniku nr 2* do niniejszego sprawozdania. Poniżej

zawarto informacje dot. zrealizowanych rezultatów i osiągniętych wskaźników w ramach zadań zleconych z podziałem na poszczególne priorytety programu.

Celem ogólnym realizacji zadań w zakresie **Priorytetu I Edukacja, profilaktyka i promocja zdrowia publicznego** w roku 2023 było wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. W ramach ogłoszonego otwartego konkursu ofert na realizację w roku 2023 zadań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z zakresu zdrowia publicznego realizowano zadania określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

W ramach realizowanych przez organizacje pozarządowe zadań wykonano:

Cel szczegółowy: Działania edukacyjne skierowane do pacjentów z cukrzycą oraz ich rodzin i opiekunów mające na celu ograniczenie powikłań cukrzycy oraz poprawę jakości i długości życia chorych: 2 organizacje pozarządowe podjęły działania w tym zakresie poprzez:

- zorganizowanie cyklu zajęć edukacyjnych dla ok. 50 osób z cukrzycą oraz ich rodzin, dzięki któremu uczestnicy mogli kształtować zdrowe nawyki żywieniowe oraz zwiększyć świadomość dotyczącą wpływu żywienia na przebieg cukrzycy i zmniejszenie ryzyka powikłań, ale także poprawę jakość ich życia;
- organizację warsztatów dla 110 osób chorych na cukrzycę oraz ich opiekunów; w ramach działania zrealizowano m.in warsztaty z dietetykiem, kucharzem, informatykiem oraz lekarzem. W ramach spotkań uczestnicy pozyskali wiedzę, która przełoży się na większą świadomość odnośnie czynników ryzyka mogących warunkować zachorowanie na cukrzycę, natomiast seniorzy otrzymali wiedzę jak ułatwić sobie życie z chorobą.

Cel szczegółowy: Opracowanie, wdrażanie i ewaluacja programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej ukierunkowanej na zapobieganie zachowaniom samobójczym, dostosowanych do potrzeb różnych populacji: 4 organizacje pozarządowe podjęły działania w tym celu:

- zorganizowanie dla 30 odbiorców grupy wsparcia psychologicznego dla młodzieży oraz osób dorosłych o różnej tożsamości płciowej i orientacji seksualnej, które ze względu na stres mniejszościowy, dyskryminację i doświadczane trudności zwiększają ryzyko myśli i zachowań samobójczych;
- przeprowadzenie dla ponad 500 dzieci i młodzieży działań profilaktycznych i postwencyjnych mających na celu ochronę życia i zdrowia psychicznego ww. adresatów będącymi uczniami i wychowankami Zespołu Placówek Specjalnych w Olsztynie. Zorganizowanie warsztatów mające na celu podniesienie odporności psychicznej, samooceny, wiary we własne możliwości, wzmacnianie więzi rodziców/opiekunów jak również budowanie relacji z innymi członkami rodziny;
- przeprowadzenie konsultacji psychologicznych dla 20 dzieci i 20 rodziców, w których można było uzyskać wsparcie w życiowych kryzysach jak również stworzenie grupy terapeutycznej dla młodzieży;
- przeprowadzenie testów diagnostycznych, indywidualnych konsultacji psychologicznych oraz warsztatów psychoedukacyjnych dla 9 osób z województwa warmińsko-mazurskiego.

Cel szczegółowy: Zapewnienie dostępu do pomocy w kryzysie psychicznym przez dostęp do konsultacji za pośrednictwem narzędzi teleinformatycznych (w tym telefony wsparcia

i zaufania, poradnie internetowe, infolinie i linie wsparcia), dostosowanej do potrzeb osób w różnym wieku: 4 organizacje pozarządowe podjęły działania w tym celu:

- szkolenia dla 30 wolontariuszy Olsztyńskiego Telefonu Zaufania z w zakresie pomocy osobom w kryzysie psychicznym, w tym osobom zagrożonym samobójstwem, pt: „Gdy rozmowa robi się trudna – jak wyjść z impasu i dotrzeć do potrzeb rozmówcy”; „Czuć i rozumieć siebie pogłębianie procesu mentalizacji”; „Życie mimo wszystko – jak rozmawiać z osobami zagrożonymi samobójstwem”; „Umysł ponad nastrojem – jak zmienić nastrój poprzez zmianę sposobu myślenia”;
- świadczenie profesjonalnego i kompleksowego wsparcia dla grupy 30 dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów prawnych z woj. warmińsko-mazurskiego w ramach specjalistycznej internetowej poradni ochrony zdrowia psychicznego;
- 10 dzieci z zespołem Downa i z innymi niepełnosprawnościami uczestniczyło w konsultacjach w zakresie logopedii, integracji sensorycznej, fizjoterapii i psychologii;
- cykl dyżurów interwencyjno-wspierających w postaci telefonu zaufania prowadzonego przez specjalistkę w oparciu o narzędzia terapeutyczne. Zadanie dedykowane w szczególności społeczności LGBT+ z miasta Olsztyn. Ze wsparcia skorzystało 20 osób.

Cel szczegółowy: Działania edukacyjne dotyczące wpływu środowiska życia na zdrowie:

- 2 organizacje pozarządowe podjęły działania w tym celu:

- WM Oddział PCK zorganizował Olimpiadę Zdrowego Stylu Życia dla 1726 uczniów szkoły podstawowej oraz szkoły średniej na temat zdrowego stylu życia, ale również wpływu środowiska na zdrowie mieszkańców Warmii i Mazur. Uczestnicy poznali zasady dbania o własne zdrowie oraz promowanie zdrowego stylu życia poprzez kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych oraz pogłębianie wiedzy uczestników na temat zagrożeń zdrowotnych oraz sposobów ochrony zdrowia i dbałości o zdrowie;
- Zorganizowanie cyklicznego wydarzenia, którego głównym celem było podniesienie świadomości społeczeństwa zakresu zdrowia oraz profilaktyki chorób cywilizacyjnych poprzez skorzystanie z bezpłatnych badań profilaktycznych wykonywanych przez studentów medycyny oraz pracowników ochrony zdrowia.

Cel szczegółowy: Wspieranie aktywności społecznej seniorów oraz poprawa związanej ze zdrowiem jakości życia osób starszych – 2 organizacje pozarządowe prowadziły działania z tego zakresu:

- 80 seniorów wzięło udział w warsztatach teatralnych, malarskich, tanecznych oraz zajęcia aqua aerobiku. Zorganizowano wykłady dla seniorów oraz opiekunów nieformalnych, na których poruszone zostały tematy związane z najczęściej występującymi chorobami w okresie starości oraz zasad właściwej opieki nad chorymi osobami starszymi oraz rolę ciągłej aktywności fizycznej tych osób;
- Zorganizowanie dla 180 seniorów zajęć rehabilitacyjnych na basenie mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyce wad postawy i walce z nadwagą.

Cel szczegółowy: Edukacja ukierunkowana na profilaktykę *problemów zdrowotnych* występujących u osób starszych, w szczególności w zakresie urazów i prewencji upadków oraz zasad unikania skutków polipragmazji: 2 organizacje pozarządowe podjęły działania w tym

celu:

- 28 seniorów z powiatu szczycieńskiego wzięło udział w działaniach profilaktycznych. Uczestnicy mogli skorzystać z fachowej wiedzy pielęgniarki i fizjoterapeuty w zakresie zwiększania świadomości seniorów w dziedzinie polipragmazji i jej skutkach oraz stosowanie profilaktyki w zapobieganiu urazom i upadkom. Osoby uczestniczące w spotkaniach mogły również dowiedzieć się jak znajdować małe przyjemności dla poprawy swojego zdrowia fizycznego i psychicznego poprzez zajęcia ruchowe dostosowane do wieku i stanu zdrowia;
- Zorganizowanie dla 32 osób wykładów oraz warsztatów sportowych „Przeciwdziałanie procesom starzenia – wiecznie młode ciało” oraz „Przeciwdziałanie chorobom neurodegeneracyjnym – wiecznie młody mózg”. Na wykładzie uczestnicy dowiedzieli się co się dzieje kiedy żyjemy bez aktywności fizycznej, bez dbania o kondycję wydolnościową czy krążeniową. Na zajęciach ruchowych oprócz samej aktywności fizycznej, podejmowano rozmowę „jak aktywność fizyczna hamuje pojawienie się chorób neurodegeneracyjnych i odmładza nasz organizm”. Po zakończonym zadaniu 10 osób postanowiło kontynuować ćwiczenia w ofercie stowarzyszenia.

Cel szczegółowy: Edukacja opiekunów nieformalnych osób starszych na temat chorób związanych z wiekiem oraz zasad właściwej opieki nad tymi osobami: 1 organizacja pozarządowa podjęła działanie w tym celu:

- Głównym celem zadania była poprawa funkcjonowania systemu wsparcia opiekunów nieformalnych osób starszych. Zorganizowano szkołę dla opiekunów, w której 10 opiekunów zwiększyło wiedzę i umiejętności w zakresie opieki nad starszą osobą niesamodzielną poprzez udział w spotkaniach z pielęgniarką oraz fizjoterapeutą. Dla 12 rodzin przeprowadzono wsparcie indywidualne, dzięki któremu rodziny poprawiły swoją sytuację w zakresie opieki nad członkiem rodziny.

Osiągnięto następujące wskaźniki:

- 1) Działania edukacyjne skierowane do pacjentów z cukrzycą oraz ich rodzin i opiekunów mające na celu ograniczenie powikłań cukrzycy oraz poprawę jakości i długości życia chorych – 2/160 (liczba zadań/liczba uczestników) – wskaźnik został osiągnięty, zakładano realizację dwóch zadań oraz udział co najmniej 100 uczestników.
- 2) Opracowanie, wdrażanie i ewaluacja programów profilaktyki uniwersalne, wskazującej i selektywnej ukierunkowanej na zapobieganie zachowaniom samobójczym, dostosowanych do potrzeb różnych populacji - 4/579- wskaźnik został osiągnięty, zakładano realizację 1 zadania oraz udział co najmniej 50 uczestników.
- 3) Zapewnienie dostępu do pomocy w kryzysie psychicznym przez dostęp do konsultacji za pośrednictwem narzędzi teleinformatycznych (w tym telefony wsparcia i zaufania, poradnie internetowe, infolinie i linie wsparcia), dostosowanej do potrzeb osób w różnym wieku – 4/90 - wskaźnik został osiągnięty, zakładano realizację jednego zadania oraz udział co najmniej 50 uczestników.
- 4) Działania edukacyjne dotyczące wpływu środowiska życia na zdrowie – 2/1726 – wskaźnik został osiągnięty, zakładano realizację jednego zadania oraz udział co najmniej 50 uczestników.

- 5) Promocja szczepień, utrzymanie funkcjonalności portalu informacyjnego dotyczącego szczepień – działania promocyjne i popularyzacyjne dotyczące szczepień ochronnych – w ramach priorytetu zadania nie były realizowane.
- 6) Wspieranie aktywności społecznej seniorów oraz poprawa związanej ze zdrowiem jakości życia osób starszych - 2/260 – wskaźnik został osiągnięty.
- 7) Wspieranie aktywności społecznej seniorów oraz poprawa związanej ze zdrowiem jakości życia osób starszych – 2/60 - wskaźnik nie został osiągnięty, zakładano udział co najmniej 100 uczestników.
- 8) Edukacja opiekunów nieformalnych osób starszych na temat chorób związanych z wiekiem oraz zasad właściwej opieki nad tymi osobami – 1/22 – wskaźnik nie został osiągnięty, zakładano udział co najmniej 50 uczestników.

W ramach realizowanych zadań zleconych organizacjom pozarządowym w roku 2023 w zakresie **Priorytetu III Rozwój kultury fizycznej, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego** ogłosił dwa otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu rozwoju kultury fizycznej na łączną kwotę 2.990.000,00 zł (podobnie jak w roku 2022, łączna kwota 2.990.000,00 zł), w tym jeden otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2023 z zakresu kultury fizycznej na łączną kwotę 2.660.000,00 zł oraz jeden otwarty konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego, określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r., poz. 642), w ramach działań w obszarze aktywności fizycznej na kwotę 330.000,00 zł.

Osiągnięto podane niżej wskaźniki (w odniesieniu do zaplanowanych w programie współpracy na rok 2023).

Celem ogólnym działań realizowanych w tym zakresie było: ***Upowszechnianie i popularyzowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców województwa.***

Osiągnięte wskaźniki:

Cel 1.

Upowszechnianie różnorodnych form aktywności sportowej w różnych środowiskach i grupach społecznych.

- 1) % **gmin**, z których szkoły biorą udział w szkolnym współzawodnictwie sportowym – 62 %. (w 2022 r. – 79 %.). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano: co najmniej 50 % gmin.
- 2) % **szkół** z województwa biorących udział w szkolnym współzawodnictwie sportowym – **46 %**. (w 2022 r. – 45 %.). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano: co najmniej 40 % szkół.
- 3) **Liczba imprez** sportowych dla dzieci i młodzieży realizowanych w ramach programów i inicjatyw organizowanych na boiskach wielofunkcyjnych: 110 imprez (w 2022 r. – 112 imprez). Wskaźnik został osiągnięty: co najmniej 25 imprez.
- 4) **Liczba mieszkańców województwa** biorących udział w programach i projektach - liczba dzieci z Województwa Warmińsko-Mazurskiego biorąca udział w programach pn. „Poprawa stanu

zdrowia i sprawności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez naukę pływania” - udział wzięło 105 uczestników, program „Akademia Zdrowia i Sportu” - udział wzięło 72 uczniów, program pn. „Aktywne pokolenia !” - udział wzięło 90 uczestników. Łączna liczba mieszkańców biorąca udział w programach to 267 osób (w roku 2022 - 633 osoby). Wskaźnik nie został osiągnięty: zakładano 300 uczestników.

- 5) **Liczba imprez i zawodów sportowych** organizowanych w ramach międzyuczelnianej rywalizacji sportowej na poziomie wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym: 15 imprez (w 2022 r. – 15 imprez). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 15 imprez.
- 6) **Liczba uczestników** biorących udział w międzyuczelnianej rywalizacji sportowej na poziomie wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym: 855 uczestników (w 2022 r. udział wzięło 860 uczestników). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 600 uczestników.
- 7) **Liczba imprez i zawodów** sportowych organizowanych w ramach upowszechniania sportu w środowisku wiejskim i małych miast: 40 imprez i zawodów sportowych (w 2022 r. 43 masowe imprezy sportowe). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 25 imprez i zawodów sportowych.
- 8) **Liczba imprez lub zawodów sportowych** zorganizowanych na poziomie ogólnopolskim, w których wzięli udział reprezentanci województwa: 14 imprez i zawodów sportowych. Wskaźnik został osiągnięty. Zakładano co najmniej 10 imprez i zawodów sportowych.
- 9) **% gmin wiejskich i miejsko-wiejskich** biorących udział w imprezach i zawodach sportowych organizowanych w ramach upowszechniania sportu w środowisku wiejskim i małych miast – w 2023 r. - 55% gmin wiejskich i miejsko-wiejskich (w 2022 r. – 50 % gmin wiejskich i miejsko-wiejskich). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 50 % gmin.
- 10) **Liczba imprez** masowych oraz zawodów sportowych o zasięgu wojewódzkim w środowisku osób niepełnosprawnych zrealizowanych w 2023 r. - 30 imprez o zasięgu wojewódzkim (w roku 2022 – 32 imprezy). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 8 imprez masowych.
- 11) **Liczba uczestników** biorących udział w imprezach masowych oraz zawodach sportowych o zasięgu wojewódzkim w środowisku osób niepełnosprawnych w 2023 r. Ogółem udział wzięły 1 593 osoby, w ramach zadań: „Organizacja zawodów sportowych dla zawodników Olimpiad Specjalnych” (250 uczestników), „Sportowa Integracja 2023” (640 uczestników), „IX Paraolimpiada Osób Niepełnosprawnych. Sport to siła, to jest moc. Razem bądźmy więc co rok.” (370 uczestników), „Upowszechnianie i popularyzacja sportów w środowisku osób z niepełnosprawnością. Organizacja imprez i zawodów sportowych o zasięgu wojewódzkim” (70 uczestników), „Warmińsko-Mazurska Liga Głuchych - współzawodnictwo sportowe jako forma rekreacji wśród osób Głuchych” (193 uczestników), „V Wojewódzki Turniej Tańca Nowoczesnego Osób Niepełnosprawnych” (70 uczestników), (w roku 2022 – 1 592 osoby). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 200 uczestników.
- 12) **Liczba imprez sportowo-rekreacyjnych** dla seniorów - w 2023 roku zorganizowano 4 imprezy sportowo-rekreacyjne dla seniorów Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 4 imprezy.
- 13) **Liczba osób** biorąca udział w zaproponowanych inicjatywach i formach aktywności ruchowej – w 2023 r. w wojewódzkich imprezach sportowo-rekreacyjnych dla seniorów udział wzięły

łącznie 373 osoby (były to: : „VI Jarocki Festiwal Taneczny. Podróż do krainy tańca – „Młodzi duchem w tańcu.” – 124 uczestników, „Aktywny senior” – 104 osoby, „Organizacja indywidualnych Mistrzostw Województwa Warmińsko – Mazurskiego Seniorów w szachach szybkich” – 50 osób, „Udział w 9 Mistrzostwach Świata Kung Fu” - 1 osoba, „Żeglarskie Mistrzostwa Uniwersytetów Trzeciego Wieku Województwa Warmińsko – Mazurskiego” - 90 osób, „Przygotowania i start w Igrzyskach Europejskich Masters w kajakarstwie Tampere/Finlandia 06-09.07.2023” – 4), (w roku 2022 – 586 uczestników). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 250 uczestników.

- 14) **Liczba reprezentantów województwa** zakwalifikowanych do udziału w mistrzostwach świata i Europy w zawodach typu Masters i Weterani w 2023 r. – 5 zawodników (Przygotowania i start w Igrzyskach Europejskich Masters w kajakarstwie Tampere/Finlandia 06-09.07.2023” – 4 zawodników, „Udział w 9 Mistrzostwach Świata Kung Fu” - 1 zawodnik). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 5 zawodników.

Cel 2.

Przygotowanie i udział zawodników z regionu w krajowym i międzynarodowym współzawodnictwie sportowym.

- 1) **Liczba zawodników objętych szkoleniem** w kategorii młodzik, junior i młodzieżowiec w 2023 roku: 337 zawodników w ramach kadry wojewódzkiej młodzików (w roku 2022 – 344 młodzików), 133 zawodniczek/zawodników w ramach kadry wojewódzkiej junior młodszy (w roku 2022 – 142 juniorów młodszych), 60 zawodniczek/zawodników w ramach kadry wojewódzkiej junior (w roku 2022 – 77 juniorów) oraz 21 zawodników w ramach kadry wojewódzkiej młodzieżowca (w roku 2022 – 30 młodzieżowców). Wskaźnik został osiągnięty w kategoriach wiekowych: młodzik, junior młodszy i młodzieżowiec. Wskaźnik nie został osiągnięty w kategorii wiekowej junior (ze względu na niższy limit zawodników, określony przez Ministra Sportu i Turystyki w ogłoszonym w grudniu 2022 r. Programie (...). który określa m.in. limity osobowe dla poszczególnych województw i w poszczególnych kategoriach wiekowych na 2023 rok), zakładano: co najmniej 300, junior młodszy – co najmniej 100, junior – co najmniej 70, młodzieżowiec – co najmniej 20.
- 2) **Liczba punktów** zdobytych przez reprezentantów województwa w rywalizacji sportowej, organizowanej przez właściwe dla danej dyscypliny polskie związki sportowe w dyscyplinach objętych ogólnopolskim systemem sportu młodzieżowego: w 2023 roku reprezentanci województwa zdobyli łącznie 5 508,10 punktów w rywalizacji sportowej organizowanej przez właściwe dla danej dyscypliny związki sportowe w dyscyplinach objętych ogólnopolskim systemem sportu młodzieżowego (w 2022 roku reprezentanci województwa zdobyli łącznie 5 588,11). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 4 500 punktów.
- 3) **% zawodników** zakwalifikowanych do wojewódzkich ośrodków szkolenia sportowego, którzy zdobyli medale lub punktowali w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych w poszczególnych dyscyplinach sportowych: 90,00 % (w roku 2022 – 90,00 %). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 80 %.

- 4) % **zawodników** zakwalifikowanych do wojewódzkich ośrodków szkolenia sportowego, w sportach zespołowych, którzy uczestniczyli w rozgrywkach organizowanych przez polskie związki sportowe na szczeblu co najmniej wojewódzkim: 100 % (w 2022 roku – 100 %). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 90 %.
- 5) **Liczba zawodników** biorąca udział w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych w dyscyplinach paraolimpijskich i igrzysk głuchych: w roku 2023 - 260 zawodników (w 2022 r. – 191 zawodników). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 25 zawodników.
- 6) **Liczba zawodów** ogólnopolskich i międzynarodowych w dyscyplinach paraolimpijskich i igrzysk głuchych, w których wezmą udział reprezentanci województwa: w roku 2023 - 27 zawodów ogólnopolskich i międzynarodowych (w roku 2022 – 23 zawody). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 20 zawodów.
- 7) **Liczba zawodników** województwa zakwalifikowanych do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy: do igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i Europy w 2023 r. zakwalifikowało się 21 zawodników z województwa warmińsko-mazurskiego (w 2022 r. – 16 zawodników). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 5 zawodników.
- 8) **Liczba zawodników** ze środowiska wiejskiego i małych miast objętych szkoleniem w 2023 roku: 320 zawodników (w 2022 r. – 292 zawodników). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 250 zawodników.

Cel 3.

Promowanie kultury fizycznej poprzez ciekawe inicjatywy i znaczące dla województwa wydarzenia sportowe.

- 1) **Liczba projektów** z zakresu sportu zrealizowanych w ramach współpracy województwa warmińsko-mazurskiego z regionami partnerskimi: 3 projekty. Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 3 projekty.
- 2) **Liczba imprez sportowych** o zasięgu wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym zorganizowanych przy wsparciu Samorządu Województwa: w roku 2023 - 21 imprez (w roku 2022 - 21). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 15 imprez.
- 3) **Liczba uczestników** biorących udział w imprezach o zasięgu krajowym i międzynarodowym zorganizowanych przy wsparciu Samorządu Województwa: w roku 2023 - 4643 uczestników (w roku 2022 – 4057). Wskaźnik został osiągnięty: zakładano co najmniej 2000 uczestników.

Ocena własna stopnia osiągnięcia celów i realizacji działań:

Zadania realizowane przez organizacje pożytku publicznego w zakresie **Priorytetu III: Rozwój kultury fizycznej**, przy udziale środków z dotacji przynoszą wymierne rezultaty w postaci upowszechniania i popularyzacji sportu w województwie warmińsko-mazurskim, wysokich osiągnięć reprezentantów województwa warmińsko-mazurskiego oraz promocji województwa w kraju, Europie i na świecie.

Organizacje w większości realizują zakładane cele oraz osiągają zakładane rezultaty. Zasadniczą przyczyną mającą wpływ na poziom realizacji zadań jest m.in. element rywalizacji sportowej oraz przyczyny niezależne wyłącznie od organizatorów (np.: kontuzje zawodników, rezygnacja z uprawiania sportu, niezakwalifikowanie się do dalszych rozgrywek, czy rezygnacja z udziału w zawodach). Należy zatem stopień realizacji zadań określić jako zadowalający.

Niemniej sferą wymagającą poprawy wciąż pozostaje sposób i jakość przygotowywanych ofert, realizacja umowy, sprawozdawczość z realizacji zadań.

Celem zadań realizowanych w ramach **Priorytetu IV Integracja europejska i współpraca międzynarodowa** było **wykorzystanie potencjału współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju współpracy międzyregionalnej i popularyzacji problematyki europejskiej w regionie na arenie krajowej i międzynarodowej**. W wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert Zarząd Województwa wybrał do realizacji 12 zadań:

- 1) Aktywni we wspólnej Europie – zadanie zrealizowane przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Aniołowo stanowiące kontynuację wieloletniej współpracy z francuskim departamentem Côtes d'Armor. W ramach tegorocznego projektu 30-osobowa grupa gości z Aniołowa wyjechała do Hadenfeld i uczestniczyła w wydarzeniu pod nazwą "Anioły, woły i kultura". Kolejnym działaniem projektowym był udział delegacji z Niemiec i Ukrainy w XVIII Międzynarodowym Zlocie Miłośników Aniołów w Aniołowie oraz przedstawienie inicjatyw zrealizowanych ze środków Unii Europejskiej na terenie funkcjonowania partnerów projektu. W ramach zadania odbył się ponadto wyjazd trzydziestoosobowej delegacji z województwa warmińsko-mazurskiego do Saint Thelo. Podczas tej wizyty zaprezentowano efekty działań sfinansowanych ze środków Unii Europejskiej zrealizowanych w Województwie Warmińsko-Mazurskim. Promowano ponadto wioski tematyczne, Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski LGD oraz możliwości rozwoju grup i organizacji, jakie dają fundusze unijne. Projekt został zamknięty zorganizowanym w Aniołowie spotkaniem podsumowującym.
- 2) „Ośrodki rehabilitacji dzikich zwierząt jako punkt wyjścia do rozwoju polsko-ukraińskiej współpracy” – projekt zrealizowany przez Fundację Puszczy Rominckiej. W jego ramach zorganizowano wizytę studyjną przedstawicieli ukraińskich parków narodowych, nadleśnictw, samorządów, organizacji pozarządowych do Polski, do województwa warmińsko-mazurskiego. Zaprezentowano trzy modelowo funkcjonujące ośrodki rehabilitacji zwierząt, zorganizowano też spotkanie z przedstawicielami polskich parków krajobrazowych, nadleśnictw, samorządów i organizacji pozarządowych. Pracownik Czeremoskiego Parku Narodowego odbył 14 dniowy staż w regionalnych ośrodkach rehabilitacji zwierząt. W ramach projektu utworzono pilotażowy ośrodek rehabilitacji zwierząt i zintensyfikowano współpracę między służbami ochrony przyrody, samorządami i NGO Polski i Ukrainy.
- 3) Wigilia Polonijna – projekt realizowany przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska. Zadanie polegało na zorganizowaniu Wigilii Polonijnej i zajęć warsztatowych dla Polaków i Polonii z Litwy, Łotwy, Białorusi, Rosji (Obwód Kaliningradzki), Mołdawii i Ukrainy z aktywnym udziałem wolontariuszy polskich. Celem projektu było wzmocnienie kontaktów i współpracy pomiędzy Polonią i Polakami zza wschodniej granicy z mieszkańcami województwa warmińsko - mazurskiego oraz podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowych,

pielęgnowanie polskości, rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. Program trzydniowego przedsięwzięcia przewidywał udział w Gali Namuzowywania, wykład o Mikołaju Koperniku w związku z obchodami 550 rocznicy jego urodzin, spacer edukacyjny po Węgorzewie, zwiedzanie Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie i Muzeum Kolejnictwa w Węgorzewie, uczestnictwo w Mszy świętej w kościele Św. Apostołów Piotra i Pawła w Węgorzewie, uroczystą Wigilię Polonijną, której oprawę muzyczną zapewnił zespół zaproszony z Litwy oraz spotkanie z uczestnikami podsumowujące przedsięwzięcie pn. „Poranne Polaków rozmowy”. Realizacja zadania przyczyniła się do integracji oraz wzmocnienia współpracy i partnerstwa między społecznościami biorącymi udział w jego realizacji. Przedstawiciele organizacji polonijnych mieli możliwość poznania nowych trendów w literaturze, a stworzona i zaktualizowana sieć kontaktów umożliwi realizację dalszych, wspólnych przedsięwzięć.

- 4) „Kopernik – Kreatywność = Kooperacja” – zadanie zrealizowane przez Elbląskie Towarzystwo Kulturalne. Projekt stanowił kontynuację kontaktów i współpracy między społecznością wiejską Gminy Elbląg a społecznością wiejską Gminy Ławaryszki, w rejonie wileńskim na Litwie, poprzez organizację przedsięwzięcia służącego rozwojowi kompetencji społecznych i obywatelskich osób pracujących na rzecz młodzieży i osób dorosłych oraz realizację obchodów jubileuszowych 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika w lokalnych środowiskach Partnerów. W ramach projektu uczestnicy wzięli udział w różnorodnych wykładach i prezentacjach dotyczących komunikacji społecznej, korzystania z zasobów informacyjnych, działalności Mikołaja Kopernika i jego związków z Elblągiem, Goście zapoznali się z Warmińsko-Mazurską Biblioteką Pedagogiczną, Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu oraz zbiorami Biblioteki Elbląskiej. Zorganizowano wydarzenie plenerowe oraz wyjazd studyjny do Muzeum w Lidzbarku Warmińskim i wyjazd edukacyjny do Fromborka. Odbyły się ponadto warsztaty z zakresu kreowania wizerunku i tworzenia lapbooka oraz wizyta w Ławaryszkach.
- 5) „Ukraińsko-Polska integracja młodzieży” – projekt zrealizowany przez Ochotniczą Straż Pożarną w Tuławkach. Było to przedsięwzięcie międzynarodowe, łączące dwa narody: ukraiński i polski. W projekcie wymiany doświadczeń kulturowo – edukacyjnych wzięli udział uczniowie szkoły podstawowej w Tuławkach oraz ogólnokształcącej szkoły w Holowyn (Obwód Równe, Rejon Kostopolski) w Ukrainie. Realizacja projektu przyczyniła się do integracji młodzieży z ukraińskiej gminy partnerskiej z młodzieżą ze Szkoły Podstawowej w Tuławkach.
- 6) „Polsko-francuskie #tetAtet” – projekt zrealizowany przez Olsztyńskie Stowarzyszenie Przyjaciół Bretanii i Francji Amitie. W jego ramach zorganizowano cykl wydarzeń o charakterze społeczno-kulturalnym i edukacyjnym, skierowany do dorosłych i młodzieży z regionu. Program zadania obejmował pięć spotkań, każde z udziałem przedstawiciela organizacji lub instytucji z partnerskiego departamentu Côtes d'Armor, a także włączono się w organizację 30. rocznicy powstania Centrum Polsko-Francuskiego - instytucji, która od początku polsko-francuskiej współpracy regionalnej odgrywa ważną rolę w budowaniu świadomości europejskiej mieszkańców naszego regionu i jest namacalnym świadectwem kontaktów społeczności partnerskich regionów. Zorganizowane spotkania dotyczyły: edukacji,

wielokulturowości, literatury, tożsamości, współpracy, W ramach projektu odbyła się projekcja filmu francuskiego oraz zorganizowane zostało spotkanie rocznicowe.

- 7) „Zainspirowani Kopernikiem – współpraca bez granic” – projekt zrealizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej w Olsztynie. Celem projektu była organizacja zagranicznej wizyty w Wilnie stanowiącej kontynuację współpracy nawiązanej w minionym roku. Ważnym elementem wyjazdu była wędrowka po Wilnie śladami Mikołaja Kopernika w 550. rocznicę jego urodzin (wizyta w Pałacu Władców oraz obserwatorium astronomicznym Uniwersytetu Wileńskiego). W wizycie wzięli udział uczniowie V Liceum Ogólnokształcącego im. Wspólnej Europy w Olsztynie wraz z opiekunami, którzy z dużym zaangażowaniem od 2019 r. uczestniczyli w projekcie Wileńsko-Olsztyńska Sztafeta Pokoleń oraz seniorzy - członkowie Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej w Olsztynie i Warmińsko-Mazurskiej Koalicji Kresowian. Jednym z głównych celów zadania był rozwój nawiązanych w zeszłym roku kontaktów z uczniami oraz kadrą pedagogiczną Liceum im. Adama Mickiewicza w Wilnie. Elementem łączącym obie strony była postać Mikołaja Kopernika. Młodzież z obu krajów, przy wsparciu seniorów, wymieniła się wiedzą na temat pobytu Mikołaja Kopernika w Wilnie i na Warmii. Drugim, istotnym punktem pobytu była wizyta w nowo otwartej siedzibie TVP Wilno, gdzie młodzież i seniorzy zapoznali się z nowoczesnymi technikami przekazywania informacji i promowania wspólnej polskolitewskiej historii i kultury z ewentualną możliwością przygotowania relacji medialnej przez TVP Wilno z realizacji projektu.
- 8) „Współpraca z Federacją Piłkarską Litwy” – zadanie zrealizowane przez Klub Sportowy Constract. W jego ramach nawiązano stałą współpracę pomiędzy województwem warmińsko-mazurskim i jego środowiskiem piłkarskim a związkiem piłkarskim na Litwie. Zadanie pozwoliło usystematyzować współpracę piłkarską i nadać jej trwały charakter. W ramach zadania we współpracy z litewską federacją piłkarską do regionu Warmii i Mazur przyjechała drużyna reprezentacyjna Litwy. Litewski zespół rozegrał dwumecz sparingowy z jedynym profesjonalnym klubem futsalowym na Warmii i Mazurach – Constract Lubawa, co dało możliwość rozwoju drużyny z Lubawy. Realizacja zadania umożliwiła organizatorowi podtrzymywanie współpracy, wymianę sportowych doświadczeń, wspólną rywalizację, a także określanie długofalowych perspektyw w kontekście sportu seniorskiego oraz na poziomie szkolenia sportowców z obydwu regionów.
- 9) XXIII Międzynarodowy Festyn Kultury Polskiej na Wileńszczyźnie w Gminie Niemenczyn – „Kwiaty Polskie” – projekt zrealizowany przez Stowarzyszenie Skarbników Samorządowych Warmii i Mazur w Szczytnie. W jego ramach członkowie dwunastoosobowej delegacji z terenu województwa warmińsko-mazurskiego uczestniczyli w korowodzie podczas XXIII Międzynarodowego Festynu Kultury Polskiej na Wileńszczyźnie w Gminie Niemenczyn "Kwiaty Polskie". Wygłoszono ponadto prelekcje w Filii Muzeum Szkolnictwa w Orzełównie oraz w gimnazjach w Niemenczynie i Mejszagole na temat Życia i działalności naukowej Mikołaja Kopernika - 550 rocznicy urodzin wybitnego astronoma oraz na temat Historycznej Współpracy pomiędzy Narodami Polski i Litwy w związku z siedemsetną rocznicą Wilna.
- 10) „Z ziemi polskiej do włoskiej – śladami Mikołaja Kopernika” – zadanie zostało zrealizowane przez Stowarzyszenie Polskie Miasta Cittaslow. W jego ramach zorganizowano stoisko promocyjne podczas Zgromadzenia Ogólnego Międzynarodowego Stowarzyszenia Miast

Cittaslow, które odbyło się w Parmie we Włoszech. Podczas spotkania, w którym udział wzięło ponad 300 uczestników m.in. z Korei Płd, Tajwanu, Turcji, Niemiec, Francji, Hiszpanii, Włoch, Cypru Pn. oraz Chorwacji zaprezentowano postać Mikołaja Kopernika i promowano markę województwa warmińsko-mazurskiego. Realizując projekt Stowarzyszenie „Polskie Miasta Cittaslow” włączyło się w działania w ramach Kalendarza Obchodów Roku Kopernikańskiego oraz wzmocniło swój udział w pracach i wydarzeniach realizowanych przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Miast Cittaslow. Prowadzono również szeroko zakrojoną promocję Szlaku Kopernikowskiego i jego przebiegu na Warmii i Mazurach - współpracując w kreowaniu i umacnianiu kolejnego produktu turystycznego regionu.

- 11) Międzynarodowy Festiwal Tańca Baltic Cup – projekt zrealizowany przez Stowarzyszenie Jantar jest jedną z największych imprez tanecznych w Polsce, która od lat gości na elbląskich parkietach najlepszych tancerzy ze ścisłej, światowej czołówki. W Festiwalu Baltic Cup wzięli udział uczestnicy pochodzący z krajów Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem krajów obszaru Euroregionu Bałtyk. Projekt stanowił realizacją różnorodnych przedsięwzięć z dziedziny kultury, sztuki, sportu i biznesu, dla których ogniwem łączącym jest szeroko rozumiany taniec. Organizacja prestiżowej międzynarodowej imprezy o wysokim standardzie działań, skierowanej do szerokiego grona odbiorców, umożliwiła wymianę kulturalną o charakterze artystycznym i sportowym.
- 12) „Od szkoły do samodzielności” – zadanie zrealizowane przez Stowarzyszenie „Fenomenalni”. W ramach projektu zorganizowany został wyjazd studyjny do Sztokholmu, gdzie trzech uczestników z Warmii i Mazur wzięło udział w spotkaniach warsztatowych dotyczących systemu edukacyjnego i mieszkalnictwa wspomaganego funkcjonującego w Szwecji. Uczestnicy wyjazdu zapoznali się ze strukturą funkcjonowania Medis 5 – znajdującego się w centrum Sztokholmu zakładu pracy chronionej dla 24 osób z lekką niepełnosprawnością intelektualną, zajmującego się kulturą. W Medis 5 uczestnicy zajmują się produkcją teatralną, muzyczną, plastyczną, fotograficzną, filmową, poetycką oraz warsztatami. Szczególny nacisk kładziony jest na nauczanie przywództwa dla osób niepełnosprawnych. Kadra posiada wyższe wykształcenie z różnych dziedzin sztuki, fotografii, filmu, informatyki i muzyki. Podsumowaniem wyjazdu było przedstawienie prezentacji dla zainteresowanych osób i rodzin osób z niepełnosprawnością.

W 2023 r. w ramach **Priorytetu Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta** zlecono jedno zadanie - Fundacji „Lexcultura”, która zrealizowała projekt pn. „Warmińsko-Mazurscy Konsumenty”. W ramach zadania zorganizowano edukacyjne spotkania, których celem była edukacja młodzieży i seniorów w zakresie aktualnych problemów konsumenckich oraz podstawowych praw, jakie przysługują konsumentom. Podczas spotkań przekazane zostały stworzone w ramach zadania poradniki edukacyjne.

Całość zadania przyczyniła się do realizacji wszystkich zakładanych celów tj. podniesienie świadomości prawnej konsumentów z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, w szczególności młodzieży oraz seniorów.

Organizacje pozarządowe województwa warmińsko-mazurskiego zdecydowanie najczęściej składają oferty w zakresie **Priorytetu VI Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego**. W roku

2023 celem podejmowanej współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego był **wzrost aktywności mieszkańców regionu jako twórców i odbiorców kultury**. Zlecone organizacjom pozarządowym zadania wynikały z *Programu wsparcia rozwoju kultury województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*. W tym w szczególności:

1. *Wspieranie przedsięwzięć kulturalnych mających istotne znaczenie dla budowy kapitału społecznego i rozwoju kultury regionu, w tym m.in.: festiwali, konkursów, przeglądów, plenerów, wystaw i ekspozycji;*

2. *Mobilizacja lokalnych samorządów do współpracy w dziedzinie kultury poprzez łączenie zasobów oraz budowanie partnerstwa – wspieranie organizacji i udziału w przedsięwzięciach kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym umożliwiającym pełne korzystanie z już istniejących form aktywności kulturalnej;*

3. *Wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, związanych z obchodami 550-lecia urodzin Mikołaja Kopernika;*

4. *Wspieranie projektów obejmujących ochronę wartości i promocję regionalnego dziedzictwa kulturowego, których celem jest dokumentacja i edukacja kulturalna (wspieranie m.in. seminariów, wykładów, odczytów, dyskusji, konferencji kierowanych do szerokiego grona odbiorców, a upowszechniających wiedzę o dziedzictwie kulturowym regionu);*

5. *Wspieranie działalności wydawniczej upowszechniającej wiedzę o historii i kulturze regionu (w tym posługującej się nowymi technologiami);*

6. *Wzmocnienie aktywności kulturalnej i edukacyjnej w zakresie współpracy międzypokoleniowej oraz z uwzględnieniem potrzeb środowisk seniorskich.*

W roku 2023 w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego zrealizowano 52 zadania na łączną kwotę dofinansowania 508 000,00 zł (w tym 4 zadania dot. publikacji na kwotę 65 000 zł).

Wartości liczbowe wskaźników określonych w opisie Priorytetu VI:

Wskaźniki wymienione w opisie priorytetu	określone w PW2023	zrealizowane w 2023
Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przy wsparciu finansowym samorządu województwa	max. 45	46
Liczba projektów z obszaru dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego	min. 10	13
Liczba projektów popularyzujących dziedzictwo kulturowe w tym z użyciem nowych technologii np. digitalizacje, aplikacje	min. 5	1
Liczba projektów partnerskich, w tym z obszaru współpracy międzypokoleniowej	min. 20	11
liczba przedsięwzięć skierowanych/angażujących seniorów	min. 5	6
liczba przedsięwzięć skierowanych/angażujących dzieci i młodzieży	min. 5	10
Liczba wydawnictw	min. 5 i ich nakład	5 7475 (nakład)

liczba przedsięwzięć realizowanych we współpracy z organizacji pozarządowych z lokalnymi samorządami	min. 15	25
liczba projektów związanych z obchodami 550-lecia urodzin Mikołaja Kopernika	min. 5	10

Oczekiwana kwota dofinansowania: 3 126 313,20 zł

Kwota przyznana na 2023 r. 508 000,00 zł

Kwota wykorzystana w 2023 r. 507 304,15 zł

Kolejne zadania zlecono w zakresie **Priorytetu VII Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego**. W 2023 r. zrealizowano 1 zadanie z zakresu edukacji ekologicznej, 2 zadania z zakresu zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych w województwie warmińsko-mazurskim, 1 zadanie interwencyjne w celu wyeliminowania zagrożeń związanych ze środowiskiem przyrodniczym oraz 2 zadania z zakresu ochrony powietrza i poprawy jego jakości poprzez akcje edukacyjne wspierające zachowania proekologiczne w zakresie: ogrzewania indywidualnego, efektywności energetycznej, wykorzystania OZE, przyzwyczajień transportowych, zazieleniania miast i wsi, a także informujące o wpływie zanieczyszczeń powietrza na zdrowie człowieka.

Osiągnięte wskaźniki:

W programie współpracy zakładano realizację co najmniej 2 inicjatyw mających na celu poprawę ochrony przyrody i środowiska w województwie warmińsko-mazurskim – zrealizowano 6.

W obszarze **Priorytetu VIII Rozwój turystyki** zrealizowano cele zawarte w programie współpracy poprzez zlecenie 9 zadań organizacjom pozarządowym w trybie otwartego konkursu ofert. W roku 2023 zadania z zakresu rozwoju turystyki dotyczyły: wdrożenia działań służących przygotowaniu obchodów wydarzeń jubileuszowych 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika (preferowana była realizacja tego zadania poprzez m.in. konkursy popularyzujące działalność Mikołaja Kopernika na Warmii, wystawy/ prelekcje/ konferencje, materiały wideo, blogi/wideoblogi, wydawnictwa, znakowanie/utrzymanie szlaków turystycznych oraz inne wydarzenia o charakterze popularyzatorskim) oraz wdrożenia działań kreatywnych w turystyce pozwalających na pozycjonowanie regionu, jako atrakcyjnej destynacji turystycznej – skuteczny e-marketing turystyczny Warmii i Mazur, mających na celu poprawę dostępności i bezpieczeństwa lokalnych oraz regionalnych usług turystycznych (preferowana była realizacja tego zadania poprzez m.in. kampanie w mediach społecznościowych, współpracę z blogerami, youtuberami, „sektorem kreatywnym”, np. producentami filmowymi, organizatorami plenerów sztuki, eko-designu, a także wdrożenie rozwiązań wpływających na rozwój przestrzeni publicznych tworzących synergię turystyki-historii-kultury.

Osiągnięte wskaźniki:

- 1) liczba działań służących wdrożeniu wydarzeń jubileuszowych 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika: w 2023 r. – 6 działań (w roku 2022 - 4 działania). Wskaźnik został osiągnięty (zakładano 5)
- 2) liczba działań kreatywnych w turystyce pozwalających na pozycjonowanie regionu jako atrakcyjnej destynacji turystycznej: w 2023 r. – 3 działania (w roku 2022 - 4 działania) (zakładano 2).

W zakresie **Priorytetu IX Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych** w roku 2023 wsparto realizację 6 zadań, których celem było zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych województwa warmińsko-mazurskiego. Dotacje celowe przeznaczono na:

- 1) Zapewnienie stanu gotowości ratowniczej w postaci pełnienia stałych dyżurów ratowników i prowadzenie patroli na obszarach wodnych; utrzymanie i funkcjonowanie pracy biura koordynującego działania ratowników, wydatki związane z funkcjonowaniem bazy posterunków ratowniczych, w tym wynagrodzenia, ubezpieczenie ratowników zatrudnionych w organizacjach ratowniczych oraz ratowników - wolontariuszy, sprzętu, mienia, opłaty za media; doposażenie grup ratowniczych, prowadzenie dokumentacji technicznej oraz doskonalenie kadry ratowniczej.
- 2) Prowadzenie działań ratowniczych.
- 3) Organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych.
- 4) Utrzymanie gotowości operacyjnej sprzętu ratowniczego poprzez głównie konserwację i zachowanie gotowości eksploatacyjnej łodzi, sprzętu, transportu, m.in. naprawa, konserwacja.
- 5) Prowadzenie dokumentacji wypadków.

Osiągnięto następujące wskaźniki:

	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Olsztyn	Mazurska Ochotnicza Pogotowie Ratunkowe Giżycko	Elbląskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Mazurska Służba Ratownicza Okartowo	OSP Szeligi Jednostka Ratownictwa Wodnego Elk	PODWODNIK Szkoła Ratownictwa , Sportów Wodnych i Obronnych	Razem
Liczba ratowników wodnych pełniących dyżury na wodach województwa	89	36	15	45	6	4	195
W tym pracujący społecznie /wolontariat	-	-	6	92	-	-	98
Liczba zorganizowanych szkoleń ratowników wodnych	0	0	0	1	0	9	10
Liczba przeszkolonych ratowników wodnych	0	0	0	3	0	-	3

Liczba podejmowanych działań/ akcji ratowniczych	170	330	4	113	18	19	654
Liczba osób, którym udzielono pomocy	33*	886	-	61	-	-	980

* liczba uratowanych osób tonących

Kolejnym priorytetem programu współpracy, w zakresie którego zlecono zadania publiczne Samorządu Województwa jest **Priorytet X Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich**. Organizacje były zainteresowane współpracą i realizacją zadań konkursowych – zlecono 8 zadań.

Osiągnięte wskaźniki:

Cel 1: Wspieranie rozwoju wsi tematycznych na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego, jako sposobu na pobudzenie aktywności społeczności lokalnych.

- Liczba przedsięwzięć mających na celu tworzenie lub rozwój wsi tematycznych – założono do 8/ wykonano – 6.

Cel 2: Poprawa estetyki i wizerunku wsi.

- Liczba inicjatyw mających na celu poprawę estetyki i wizerunku miejscowości – założono do 8/ wykonano - 2.

Wszystkie zadania zostały zrealizowane w terminie. Cel główny: „Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich” został osiągnięty. Zadania zostały zrealizowane głównie poprzez wsparcie przedsięwzięć mających na celu poprawę estetyki przestrzeni publicznej w miejscowościach wiejskich oraz z zakresu tworzenia i rozwoju wsi tematycznych jako sposobu na pobudzenie aktywności społeczności wiejskich.

Ważnym kierunkiem współpracy jest angażowanie organizacji pozarządowych w działania standardowo realizowane przez Departament, takie jak np. Dożynki Wojewódzkie oraz „Samorządowe Forum Sołtysów na Warmii i Mazurach” i inne organizowane wydarzenia promujące rozwój społeczności lokalnych na terenach wiejskich. Obecność organizacji pozarządowych przyczynia się do podniesienia jakości i wzbogacenia prezentowanej oferty na organizowanych stoiskach wystawienniczych regionu podczas różnorodnych wydarzeń oraz ciekawszej promocji obszarów wiejskich województwa.

Zadania publiczne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego zlecono i wsparto również w ramach **Priorytetu XI Polityka społeczna**.

W ramach konkursu z zakresu pomocy społecznej wpłynęło łącznie 35 ofert. Sześć ofert nie spełniła wymogów formalnych. Łączna kwota oczekiwanego dofinansowania wynosiła: 382 148,00 zł.

W wyniku rozstrzygnięć ww. konkursu wybrano do realizacji 16 ofert o łącznej wartości przyznanych dotacji 163 000,00 zł. Liczba mieszkańców województwa – uczestników dofinansowanych projektów z zakresu pomocy społecznej wyniosła około 2 660 osób.

W ramach dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym dofinansowano m.in.:

- 1) wspieranie działań w zakresie integracji międzypokoleniowej, aktywności społecznej, w tym wolontariatu osób starszych i promowania pozytywnego wizerunku osób starszych,

- 2) rzecznictwo środowisk seniorskich, w tym rozwój Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- 3) wsparcie tworzenia i rozwoju potencjału gminnych rad seniorów,
- 4) wspieranie działań ukierunkowanych na integrację i aktywizację społeczną obywateli Ukrainy przebywających na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w związku z przedłużającym się konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy,
- 5) wspieranie działań ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży (m.in. poprzez rozwój edukacji, organizację zajęć dodatkowych, kół zainteresowań itp.),
- 6) podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia wykluczenia cyfrowego osób i rodzin,
- 7) wspieranie działań na rzecz osób bezdomnych.

Ponadto w 2023 roku wpłynęły cztery oferty zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na łączną kwotę 37 000,00 zł, które zostały w pełni zrealizowane.

W 2023 roku dofinansowano zadania publiczne, zlecane do realizacji organizacjom pozarządowym, z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.

Samorząd Województwa przekazał 7 dotacji na kwotę 131 620,00 zł na zadania z zakresu zdrowia publicznego określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, w ramach działań w obszarze profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia psychicznego.

Natomiast w ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przekazano 3 dotacje organizacjom pozarządowym w wysokości 29 500,00 zł na zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Liczba mieszkańców województwa – uczestników dofinansowanych projektów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej wyniosła około 188 954 osoby.

W ramach dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym dofinansowano m.in.:

- 1) wspieranie realizacji programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej, w tym programów zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- 2) wspieranie systemu pomocy dla osób w różnym wieku, będących w kryzysie psychicznym spowodowanym uzależnieniem, w tym dostępu do konsultacji za pośrednictwem narzędzi teleinformatycznych, telefony wsparcia i zaufania,
- 3) wspieranie programów profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- 4) wspieranie kampanii oraz działań naprawczych skierowanych do osób prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu,
- 5) dofinansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży realizowanych w szkołach oraz lokalnie, obejmujących tematykę przemocy rówieśniczej w szkołach i środowiskach lokalnych.

Zarząd Województwa przekazał również Fundacji FAMA ze Szczytna dotację w wysokości 50 000,00 zł na wyposażenie utworzonego Centrum Integracji Społecznej.

W roku 2023 przeprowadzono również jeden otwarty konkurs ofert ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na wykonanie zadań publicznych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Na wyżej wymieniony konkurs wpłynęło 30 ofert. Łączna kwota oczekiwanego dofinansowania wyniosła: 1 158 435,10 zł. Dwie oferty nie spełniły wymogów formalnych. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu przyznano łącznie dofinansowanie w wysokości 500 000,00 zł dwunastu organizacjom pozarządowym na realizację trzynastu zadań publicznych, z czego skorzystały 1 644 osoby.

W ramach ww. zadań zleconych realizowano m.in.:

- zajęcia terapeutyczne (integracji sensorycznej, sensoplastyki, terapii behawioralnej);
- zajęcia z logopedą, psychologiem, rozwijające umiejętności komunikacyjne i emocjonalne;
- treningi umiejętności społecznych, samodzielności oraz poradnictwo zawodowe;
- pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych (w tym mediacje lub poradnictwo rodzinne);
- zajęcia sportowo-ruchowe: zajęcia z tenisa stołowego; taneczne z elementami HIP-HOP, piłki nożnej, na basenie, ogólnorozwojowe;
- poradnictwo w zakresie AAC (zajęcia indywidualne, instruktaż, szkolenie) dla rodziców, opiekunów i partnerów komunikacyjnych osób o złożonych potrzebach w komunikowaniu się wymagających alternatywnych metod komunikacji;
- kampanie informacyjne i edukacyjne na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Osiągnięto następujące wskaźniki:

WSKAŹNIKI:	2023 r.
Objęcie nie mniej niż 2 tys. osób działaniami organizacji pozarządowych, które w 2023 r. otrzymały dotacje z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Samorządu Województwa.	193 258 (w 2022 – 255 278 osoby)
Przekazanie co najmniej 90% środków przeznaczonych na dany rok na dotacje celowe dla organizacji pozarządowych, realizujących zadania z obszaru polityki społecznej, znajdujących się w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.	Pomoc społeczna – 100% Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – 84,8% Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – 100 %
Zrealizowanie co najmniej trzech wydarzeń/spotkań/konferencji o zasięgu regionalnym z zakresu polityki społecznej, zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym.	4

Od 2015 r. w programach współpracy z organizacjami pozarządowymi zamieszczony jest **Priorytet XII Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży**. Jednym z działań zawartych w jego opisie jest zlecenie realizacji zadania publicznego pn. *Realizacja programu wspierania inicjatyw młodzieżowych w województwie warmińsko-mazurskim*. W ogłoszonych przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2 otwartych konkursach ofert na jego realizację w roku 2023 wpłynęło 18 ofert (w 2022 - 19 ofert). W 2023 r. dofinansowano realizację 9 zadań (w 2022 - 14 zadań).

Celem ogólnym realizacji programu ma być poprawa sytuacji młodych ludzi w miejscu ich zamieszkania, aktywny, twórczy i partnerski udział młodzieży w życiu lokalnym poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- otwarcie środowiska lokalnego, osób dorosłych, instytucji i organizacji oraz innych partnerów lokalnych na potrzeby młodych ludzi, na ich aktywność i pomysły;
- umożliwienie młodym ludziom bycie aktywnym i twórczym gospodarzem przestrzeni publicznej, środowiska lokalnego, partnerem dorosłych, poprzez m.in.: włączenie młodzieży w procesy współdecydowania oraz wsparcie realizacji przedsięwzięć, których autorami i głównymi wykonawcami są grupy młodzieżowe.

Program ma na celu wspieranie i aktywizację młodzieży do działania na terenie i dla lokalnej społeczności. Dzięki niemu młodzież ma okazję spełnić swoje marzenia, nauczyć się zaradności oraz współpracy z innymi. Młodzi ludzie rozwijają swoją kreatywność, nawiązują współpracę z innymi grupami, a efekty ich działania często przynoszą korzyści mieszkańcom.

W 2023 r. zrealizowano w 2 olsztyńskich szkołach szkolny budżet obywatelski, zaktywizowano szkolne koła wolontariatu w powiecie ełckim i Elblągu, realizowano inicjatywy młodzieży m.in. w Olsztynie, Korszach, Iławie.

Otwarty konkurs ofert w ramach **Priorytetu XIII Rozwój sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego** obejmował zadania przyczyniające się do zwiększenia potencjału organizacji pozarządowych i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (opisane dalej w obszarze III współpracy), a także dofinansowanie realizacji zadań samorządu województwa finansowane z funduszy zewnętrznych (spoza województwa) oraz środków pozyskanych od podmiotów gospodarczych. W 2023 r. dofinansowano tzw. „wkłady własne” 7 zadań publicznych z różnych obszarów pożytku publicznego na kwotę 54 950,00 zł. Do konkursu wpłynęło 10 ofert.

Osiągnięto następujące wskaźniki:

- 1) liczba szkoleń, konferencji, seminariów mających na celu wsparcie potencjału organizacji pozarządowych – zaplanowano co najmniej 5 – zrealizowano 7 wydarzeń
- 2) liczba uczestników w/w spotkań, przeszkolonych osób itp. – zaplanowano co najmniej 200 – w zrealizowanych wydarzeniach uczestniczyło ponad 500 osób.
- 3) liczba organizacji pozarządowych biorących udział w podejmowanych inicjatywach – zaplanowano co najmniej 50 – uczestniczyło ok. 100 organizacji
- 4) wsparcie co najmniej 4 zadań w zakresie współpracy organizacji pozarządowych ze szkołami – zrealizowano 7 zadań
- 5) organizacja co najmniej 1 zadania promującego wolontariat w szkołach – zorganizowano 3 zadania

- 6) wsparcie przynajmniej 3 wydarzeń promujących wolontariat – zorganizowano 5 zadań
- 7) wsparcie przynajmniej 1 organizacji w realizacji praktyk wolontariackich – wsparto 8 organizacji.

Jednym z najnowszych priorytetów współpracy z organizacjami pozarządowymi, utworzonym na wniosek organizacji seniorskich, jest **Priorytet XIV Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym**. Prezentuje on zadania skierowane do osób w wieku emerytalnym, mieszkańców naszego regionu, które szczegółowo opisane są w innych priorytetach współpracy.

Celem ogólnym realizowanych w powyższym zakresie zadań było: zwiększenie aktywnego udziału osób w wieku emerytalnym w życiu społecznym, kulturalnym oraz edukacyjnym.

Osiągnięte wskaźniki dot. działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym:

- 1) W zakresie **rozwoju kultury fizycznej** zlecono realizację **6 zadań** na rzecz seniorów, m.in. w zakresie **propagowania i promowania aktywności fizycznej osób starszych, organizacji wojewódzkich imprez sportowo-rekreacyjnych dla seniorów, oraz wspierania przygotowań i udziału wybitnych reprezentantów województwa przygotowujących się do mistrzostw świata i Europy w zawodach typu Masters i Weterani**, w których uczestniczyło łącznie **373 osoby** (łącna kwota przekazanych dotacji to: **55 000 zł**).
- 2) W zakresie **edukacji, profilaktyki i promocji zdrowia publicznego** zrealizowano **5 zadań** skierowane do seniorów. Uczestniczyło w nich łącznie **330 osób**. Przeznaczono dotacje w wysokości łącznie: **30 800 zł**.
- 3) W zakresie **pomocy społecznej** zlecono **5 zadań**, w których uczestniczyło **330 osób** (łącna kwota dotacji: **65 000 zł**).
- 4) W zakresie **kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego** zlecono **6 zadań angażujące seniorów**, w których uczestniczyło łącznie **947 osób** (łącna kwota przekazanych dotacji: **47 000 zł**).
- 5) W zakresie **rozwoju sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego** zlecono **1 zadanie**, w którym uczestniczyło **37 seniorów** (kwota przekazanych dotacji to **8 000 zł**).

łącznie zlecono **23 zadania** (w 2022 – 17, w 2021 – 18, 2020 – 19, 2019 – 23, 2018 – 39) bezpośrednio dedykowanych seniorom (zakładano co najmniej 15), w których wzięło udział **2 017 osób** (w 2022 – 3529, w 2021 – ok. 5 120, 2020 – 2 019, 2019 – 3 696, 2018 – ok. 5 000) – zakładano co najmniej 500. Kwota udzielonych dotacji to: **205 800 zł** (w 2022 - 156 100 zł w 2021 – 170 150 zł, w 2020 - 180 257 zł, w 2019 - 257 530 zł, w 2018 - 240 180 zł). Należy przy tym podkreślić, że seniorzy brali udział również w innych zadaniach zleczanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego kierowanych do mieszkańców regionu.

Priorytet XV Żywność i ochrona dziedzictwa kulinarnego

W 2023 r. w wyniku ogłoszonego otwartego konkursu w ramach Priorytetu „Żywność i ochrona dziedzictwa kulinarnego” wpłynęło 17 ofert (w 2022 – 21), z czego 6 wybrano do dofinansowania. Organizacje realizowały zarówno imprezy, targi oraz warsztaty kulinarne jak i kampanie edukacyjno-promocyjne dot. dziedzictwa kulinarnego Warmii i Mazur. Dzięki ich realizacji nastąpił wzrost wiedzy dotyczącej żywności regionalnej, tradycyjnej, naturalnej wysokiej

jakości w województwie warmińsko-mazurskim. Założone cele realizacji zadania publicznego zostały osiągnięte.

Priorytet XVI Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej oraz pielęgnowanie polskości pojawił się w roku 2019 po raz pierwszy. Jest on kontynuacją wieloletniej współpracy Samorządu Województwa ze środowiskami kombatantów i osób represjonowanych.

W 2023 r. zlecano realizację 9 zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Adresatami zadań byli kombatanci, osoby represjonowane, młodzież, mieszkańcy gmin, gdzie były realizowane projekty. Rezultatem projektów było zwiększenie aktywności młodzieży w działaniach patriotyczno-historycznych, integracja ze środowiskiem kombatantów i osobami represjonowanymi oraz mieszkańcami, większy dostęp do wydarzeń patriotyczno-historycznych, zwiększenie świadomości i wiedzy młodzieży dot. okresu wojennego i powojennego na ziemiach Warmii i Mazur. W założeniach konkursu zadania miały wpisywać się w realizację Uchwały Nr XVI/294/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 roku w sprawie corocznego czczenia pamięci Ofiar tragedii spowodowanych przez oba totalitaryzmy, do jakich doszło w regionie, w szczególności w latach 1939-1956, w tym w formie honorowania Dnia Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach. W ramach zrealizowanych zadań zrealizowano m. in.: „Historyczny wieczór filmowy”, cykl spotkań edukacyjnych pt.: „(Nie)zapomniani – wokół historii Warmii i Mazur (1945-1950)”, wydanie i promocja biuletynu „BezKresy Niepodległej”, webinarium z warsztatami „Prusy wschodnie w czasie II wojny światowej, opracowanie scenariusza zajęć dot. obozu koncentracyjnego Stutthof 1939-1945 w relacjach więźniów, „Wojna, soah i pamięć” – cykl wydarzeń z zakresu podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, obchody 83. Rocznicy Zbrodni Katyńskiej, podróż historyczną śladami Sybiru.

W roku 2023 realizowano zadania wyodrębnione w **Priorytecie XVII Działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych**. Celem podejmowanej współpracy było **wzmacnianie dialogu międzykulturowego związanego z tożsamością i specyfiką regionu**, w tym:

- 1) Integracja mniejszości narodowych i etnicznych w regionie;
- 2) Pielęgnowanie i przekazywanie tradycji i kultury grup mniejszości narodowych i etnicznych;
- 3) Zwiększenie wiedzy nt. mniejszości narodowych i etnicznych regionu wśród mieszkańców Warmii i Mazur.

W roku 2023 wybrano do realizacji 22 zadania na łączną kwotę dofinansowania 200 000,00 zł. W wyniku rezygnacji trzech organizacji z przyznanych dotacji zrealizowano 19 zadań na łączną kwotę dofinansowania 161 500,00 zł.

Osiągnięte wskaźniki:

Wskaźniki określone w opisie priorytetu	określone w PW	Zrealizowane w 2023
liczba dofinansowanych zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe	min. 10	19

liczba przygotowanych/ wydanych publikacji dot. mniejszości narodowych lub etnicznych	min. 1	0
---	--------	---

Oczekiwana kwota dofinansowania: 432 650,00 zł

Kwota przyznana na 2023 r. 200 000,00 zł

Kwota wykorzystana w 2023 r. 161 500,00 zł

Ponadto kolejnym obszarem współpracy z organizacjami pozarządowymi było zlecenie zadań z zakresu **promocji regionu** (zadanie nie ujęte w programie współpracy, zlecane w trybie ustawy o finansach publicznych). W roku 2023 wsparto 16 wydarzeń organizacji pozarządowych o łącznej wartości dotacji 159 589,00 zł.

2. Realizacja zadań publicznych w zakresie współpracy pozafinansowej, tj. bez udzielania dotacji.

Oprócz zadań publicznych zlecanych do realizacji organizacjom pozarządowym w trybach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, program współpracy przewidywał realizację wspólnych przedsięwzięć, gdzie organizacje pozarządowe są partnerem Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Współpracę pozafinansową podejmowano w ramach zadań realizowanych w zakresie **Priorytetu III Rozwój kultury fizycznej**. Celem tej współpracy było przede wszystkim promowanie sportu i województwa poprzez sport. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest organizatorem cyklicznej uroczystości „Gala Sportu“, na której nagradzani są najlepsi zawodnicy, trenerzy i działacze sportowi z regionu. Jest to wydarzenie, które podsumowuje sportowy rok na Warmii i Mazurach.

W dniu 27 kwietnia 2023 r. w Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie zorganizowano **Galę Sportu 2023**, podczas której Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wyróżnił najlepszych sportowców z regionu, trenerów prowadzących szkolenie oraz osoby pracujące i działające na rzecz rozwoju sportu w województwie. Podczas Gali Marszałek (zgodnie z decyzją) przyznał 52 stypendia sportowe zawodnikom za osiągnięte wyniki sportowe w 2022 r. (w łącznej kwocie 275.000,00 zł) i 67 nagród pieniężnych (zgodnie z Uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego) w łącznej kwocie 134.000,00 zł, w tym 43 nagrody pieniężne dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe w 2022 roku, 24 dla trenerów i innych osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej na rzecz rozwoju sportu w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

Przyznano również trzy wyróżnienia specjalne dla sportowych osobowości roku 2022, w trzech kategoriach:

- 1) Sportowe odkrycie roku Województwa Warmińsko-Mazurskiego,

2) Trener roku sportu młodzieżowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,

3) Sportowiec roku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ponadto podczas „Gali Sportu 2023”:

- wręczono 2 honorowe odznaki „Zasłużony dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego”,
- wyróżniono 37 zawodników sportu młodzieżowego - medalistów Mistrzostw świata i Europy w kategorii młodzieżowca, juniora i juniora młodszego,
- wyróżniono 5 gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego, z których kluby sportowe zdobyły największą liczbę punktów w klasyfikacji Ogólnopolskiego Systemu Sportu Młodzieżowego w 2022 roku, wykazywały się aktywnością w zakresie upowszechniania sportu, tworzenia warunków do uprawiania sportu,
- wyróżniono 5 klubów z regionu najwyżej sklasyfikowanych w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego w 2022 roku.

Gala odbyła się z udziałem władz samorządowych województwa, parlamentarzystów, olimpijczyków oraz mediów. Uroczystości towarzyszył występ *Orkiestry Jazzowej Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii pod dyrykcją Bartosza Smorągiewicza. Śpiew - Patrycja Kunert*.

W 2023 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego włączył się w organizację wielu imprez sportowych, w tym imprez o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, których organizatorami były min. organizacje pozarządowe. Wiele imprez sportowych zostało wspartych zakupem pucharów, medali i drobnego sprzętu sportowego m.in.: Ogólnopolskie Zawody Strzeleckie, I Międzynarodowy Turniej Baseball 5 o Puchar Działdowa, Mistrzostwa Polski w tańcach standardowych i latynoamerykańskich, Żuri Coppa Talenti, Grand Prix Polski Teamów, Ogólnopolski Turniej Par, Młodzieżowe Mistrzostwa Warmii i Mazur 3x3, Nocny Bieg z Kopernikiem, Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego w Olsztynie, 26. Rajd Warmiński - Toyota 2023, Memoriał Anny Wasilewskiej, Lotnicze Regaty Żeglarskie, Eliminacje Mistrzostw Polski Pojazdów Zabytkowych, 45 Rotor Rajd, 35 Mityng Warmiński w Brydżu Sportowym, Biegi Grunwaldzkie, Otwarte Mistrzostwa Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Kajakarstwie, Ogólnopolski Festiwal Tańca Breakmania, Warmińsko-Mazurska liga zapaśnicza Zrzeszenia LZS w stylu wolnym pod Patronatem Honorowym Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Grand Prix Górowa Iławeckiego w tenisie stołowym, XXVII Zawody Balonowe im. Bogusława Stankiewicza w Pastęku, Rajd Replica and Classic, 12 Lubawska Dycha, Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Mężczyzn i Kobiet Marka Cekały o Puchar Komendanta Głównego Policji, Turniej Piłki Nożnej w Różnowie, Mistrzostwa Warmii i Mazur w Bilarda Sportowego o Puchar Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego z okazji Narodowego Święta Niepodległości, Olsztyński Bieg Niepodległości, Otwarte Mistrzostwa Okręgu Warmińsko-Mazurskiego i Podlaskiego PTT Turniej Tańca Warmia i Mazury 2023, Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej, Bieg Niepodległości w Rybnie, Gala PZMOT.

W zakresie **Priorytetu VI Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego** instytucje kultury dla których organizatorem jest Samorząd Województwa czynnie wspierały działalność organizacji pozarządowych w obszarze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego. Podział środków finansowych przeznaczonych na to wsparcie przedstawia się następująco:

- Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie – **50 000,00 zł** (Fundusz Aktywizacji Twórczości Teatralnej);
- Teatr im. Aleksandra Sewruka w Elblągu – **30 000,00 zł**;
- Filharmonia Warmińsko-Mazurska im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie – **30 000,00 zł**;
- Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie – **0 zł**;
- Centrum Spotkań Europejskich Światowid w Elblągu – **30 000,00 zł**;
- Centrum Polsko-Francuskie Côtes d'Armor w Olsztynie – **10 000,00 zł**;
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie – **15 000,00 zł**;
- Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie – **70 000,00 zł**;
- Muzeum Budownictwa Ludowego - Park Etnograficzny w Olsztynku – **30 000,00 zł**;
- Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku – **20 000,00 zł**;
- Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie – **9 000,00 zł**;
- Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku – **20 000,00 zł**;

Łącznie na wsparcie organizacji pozarządowych, działających w obszarze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego we współpracy z wojewódzkimi instytucjami kultury w roku 2023 przeznaczono **314 000 zł** (o 13 000 zł więcej niż w roku 2022).

W ramach ww. środków instytucje kultury dla których Samorząd Województwa jest organizatorem pokrywały m.in. część kosztów realizacji przedsięwzięć, udostępniały sale i inne pomieszczenia na potrzeby działalności organizacji pozarządowych, współpracowały merytorycznie przy organizacji różnego rodzaju przedsięwzięć, np. konkursów, warsztatów, koncertów, spektakli.

W ramach **Priorytetu VIII Rozwój turystyki** przedstawiciele organizacji pozarządowych brali udział w X. edycji konferencji pt.: „Kształtowanie oferty turystycznej regionu Warmii i Mazur”, gdzie omawiane były kwestie związane z praktycznym zastosowaniem technologii wirtualnych w marketingu turystycznym regionu. Odbiorcami konferencji byli przedstawiciele branży turystycznej i okołoturystycznej Warmii i Mazur.

W roku 2023 odbyło się II Forum Rowerowe na Warmii i Mazurach. Celem forum było promowanie dobrych praktyk w rozwijaniu turystyki rowerowej i wymiana informacji na temat trendów jej rozwoju. Forum kierowane było do organizacji i klubów turystycznych, środowisk miłośników aktywności rowerowej oraz samorządów lokalnych. Podczas spotkania omawiano m.in. tematy o budowie urządzeń transportu osobistego w województwie warmińsko-mazurskim.

II Forum Rowerowe na Warmii i Mazurach powiązane było z uroczystym otwarciem Mazurskiej Pętli Rowerowej i stało się okazją do zaprezentowania oraz wypromowania unikatowości niniejszego szlaku.

W ramach **Priorytetu X Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich** podejmowano współpracę w formie niesformalizowanej. Przygotowano stoisko promocyjne z prezentacją, produktami regionalnymi i rękodziełem podczas „Samorządowego Forum Sołtysów na Warmii i Mazurach” w 2023 roku, przez Koła Gospodyń Wiejskich, spółdzielnie socjalne, stowarzyszenia, fundacje (10 podmiotów) dla ok. 1300 uczestników.

Angażowanie organizacji pozarządowych w działania samorządu jest ważnym kierunkiem współpracy promującym aktywność i rozwój społeczności lokalnych na terenach wiejskich. Obecność organizacji pozarządowych przyczynia się do podniesienia jakości i wzbogacenia prezentowanej oferty na organizowanych stoiskach wystawienniczych regionu podczas różnorodnych wydarzeń oraz ciekawszej promocji obszarów wiejskich województwa.

Jednym z działań realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi, szczególnie działających w ramach grupy roboczej powołanej przez Zarząd Województwa, w zakresie **Priorytetu XII Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży** jest, odbywające się w roku 2023 już po raz czwarty, Forum Młodzieży Warmii i Mazur (4 października) pod hasłem *Forum Środowisk Młodzieżowych*. Forum miało na celu poznanie się młodzieży z regionu, jej integrację, wymianę doświadczeń, a także wypracowanie wspólnych inicjatyw, które będą mogły być zrealizowane wspólnym nakładem w przyszłych latach. Wzięło w nim udział 140 osób, głównie młodzieży szkół średnich.

Szczególnym obszarem współpracy pozafinansowej jest obszar tematyczny zawarty w **Priorytecie XIV Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym**.

Realizacja zadań w ramach tego priorytetu obejmowała m.in. bieżącą współpracę z organizacjami zrzeszającymi seniorów.

Samorząd Województwa wspiera również w działalności Warmińsko-Mazurską Delegaturę Obywatelskiego Parlamentu Seniorów (od 2016 r. – udostępnianie sali na spotkania, zapewnienie drobnego poczęstunku, udostępnianie transportu na posiedzenie plenarne OPS w Warszawie), Federacją Uniwersytetów Trzeciego Wieku i innymi organizacjami seniorskimi.

17 kwietnia 2018 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął do realizacji projekt Warmińsko-Mazurska Karta Seniora. Służy on realizacji następujących celów:

- zwiększeniu dostępu Seniorom do usług kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, sportowych, socjalnych, turystyczno-rekreacyjnych oraz innych dedykowanych im usług i produktów przez partnerów projektu;
- promowaniu przedsiębiorców i instytucji jako przyjaznych Seniorom („srebrna gospodarka”);
- zwiększeniu dostępu Seniorom do usług i produktów sprzedawanych przez instytucje i przedsiębiorstwa w całej Polsce – m.in. we współpracy z innymi samorządami województw;
- wsparciu Seniorów poprzez wzmocnienie ich kondycji finansowej;
- promocji Województwa Warmińsko-Mazurskiego jako przyjaznego Seniorom.

Projekt ten spotkał się z pozytywnym odbiorem mieszkańców województwa w wieku powyżej 60 r.ż. W jego promocję aktywnie włączyły się organizacje seniorskie. Do końca 2023 r. wydanych zostało 14 233 karty. Do projektu przystąpiły 44 firmy i instytucje z czego 9 zrezygnowało w 2022 r. Obecnie w ramach projektu zniżek seniorom udziela 35 firm współpracuje w zakresie rozpowszechniania kart 8 samorządów gminnych i 3 powiaty.

Szczególnym obszarem współpracy jest obszar tematyczny zawarty w **Priorytecie XVI Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej oraz pielęgnowanie polskości**. Samorząd Województwa współpracuje w tym zakresie z organizacjami kombatanckimi

i zraszającymi osoby represjonowane z regionu, a także organizacjami patriotyczno-historycznymi, młodzieżą szkolną, samorządami oraz służbami mundurowymi.

W roku 2023 po raz trzeci zorganizowano uroczyste obchody **Dnia Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach** przypadające na 18 stycznia 2023 r., w związku z Uchwałą Nr XVI/294/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie przyjęcia apelu dotyczącego corocznego czczenia pamięci Ofiar tragedii spowodowanych przez oba totalitaryzmy, do jakich doszło w regionie, w szczególności w latach 1939-1956, w tym w formie honorowania Dnia Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach w dniu 18 stycznia co roku, począwszy od 2021 r. Do realizacji zadania włączono również organizacje pozarządowe, szczególnie zajmujące się tematyką historii okresu wojny i czasów powojennych. Wojewódzkie obchody odbyły się w Działdowie – we współpracy z samorządem miejskim i powiatowym Działdowa.

Przez rok 2023 zrealizowano jedno zadanie związane tematycznie z Dniem Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach: 20 kwietnia 2023 r. w auli Liceum Ogólnokształcącego CN-B im. Cichociemnych w Olsztynie z inicjatywy Samorządu Województwa kontynuowano cykl *Spotkań z historią*. Pierwsze spotkanie z tego cyklu odbyło się pod hasłem *Sybiracy na Warmii i Mazurach*. Zorganizowano je w związku z rocznicami napaści Niemców i Rosjan na Polskę oraz przypadający na dzień 17 września Dzień Sybiraka. W 2023 r. odbyło się ono pod hasłem *Zbrodnia Katyńska 1940*, w formie wykładu i prezentacji.

Inne działania w obszarze **podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej oraz pielęgnowania polskości** to:

- we wrześniu Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego zawnioskował do Oddziału IPN w Białymstoku o nagrodę Świadek Historii dla Oddziału Związku Sybiraków w Olsztynie. Nagroda została wręczona 8 grudnia podczas uroczystej gali w siedzibie Oddziału IPN w Białymstoku,
- również we wrześniu Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego współorganizował uroczyste obchody 95-lecia powołania Związku Sybiraków dla Oddziału Sybiraków w Olsztynie,
- w grudniu zorganizowano spotkanie integracyjno-informacyjne dla Stowarzyszenia Polaków Represjonowanych Przez III Rzeszę z województwa warm.-maz.,
- podczas całego roku wysyłano listy gratulacyjne dla kombatantów, mieszkańców naszego regionu obchodzących urodziny na podstawie informacji przekazanych przez Związek Inwalidów Wojennych oddział Olsztyn oraz Muzeum Powstania Warszawskiego.

3. Realizacja zadań publicznych w zakresie inicjatywy lokalnej.

W 2020 r. Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął uchwałę z dnia 26 maja 2020 r. Nr XVI/279/20 w sprawie określenia trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej. W roku 2023 nie wpłynął żaden wniosek w ramach inicjatywy lokalnej.

OBSZAR WSPÓŁPRACY:
WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY WSPÓŁPRACY, TWORZENIA
WARUNKÓW DO SPOŁECZNEJ AKTYWNOŚCI

1. Kampania społeczna „Wspieram Region” – przekaz 1,5% podatku OPP z Warmii i Mazur.

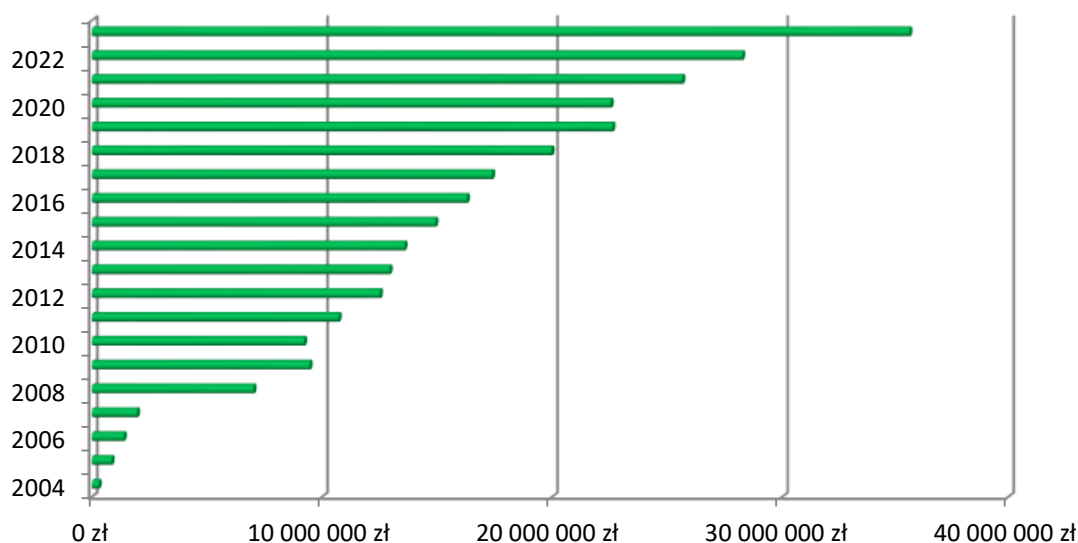
Od 2003 r. podatnicy mogli przekazywać 1% (od 2023 roku 1,5 %) podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji posiadających status pożytku publicznego (OPP), aby wesprzeć ich działalność statutową. Co roku z możliwości tej korzysta znaczna część podatników Warmii i Mazur w 2023 r. 389 tys. (w 2022 r. – 528 tys., w 2021 r. – 500 tys., w 2020 – 490 tys., 2019 – 470 tys. osób, 2018 - 462 tys., a w 2017 - 440 tys. osób). Z danych pozyskanych z Izby Administracji Skarbowej wiemy, że w 2023 r. 298 OPP z Warmii i Mazur (w 2022 - 317 w 2021 – 317, w 2020 – 312, w 2019 – 322, w 2018 – 327, w 2017 – 313) **uzyskało od podatników z województwa warmińsko-mazurskiego łącznie 7 032 tys. zł** (w 2022 – 5 569 tys. zł, w 2021 - 5 548 tys. zł, w 2020 – 5 275 tys. zł, w 2019 - 5 243 tys. zł, w 2018 – 4 782 tys. zł, w 2017 r. - 4 567 tys. zł).

łącznie w 2023 r. podatnicy z naszego województwa obdarowali 1,5% podatku 2 493 organizacje, kwotą 35 622 tys. zł (w 2022 - 28 263 tys. zł, w 2021 - 25 665 tys. zł, w 2020 – 22 550 tys. zł, w 2019 - 22 625 tys. zł, w 2018 - 19 978 tys. zł, w 2017 - 17 394 tys. zł).

Należy podkreślić utrzymującą się w tym zakresie tendencję wzrostową - co roku kwota przekazywana dla OPP rośnie (poniżej zamieszczono wykres ukazujący kwoty podatku dochodowego zadeklarowane OPP przez podatników – mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2004-2023).

Aby zachęcić mieszkańców Warmii i Mazur do przekazywania, od dwóch lat, 1,5% podatku organizacjom pożytku publicznego działającym w regionie, prowadzone są działania informacyjno-promocyjne propagujące możliwość samodzielnego zdecydowania o przekazaniu 1,5% podatku i pozostawienia go w regionie co roku Samorząd Województwa przeprowadzał kampanię zachęcającą podatników do pozostawiania swojego 1,5 % podatku w regionie. Organizatorem akcji społecznej „Wspieram Region – Kocham Wspieram – mój 1,5% dla organizacji pożytku publicznego z Warmii i Mazur” był głównie Departament Koordynacji Promocji. W ramach działań zrealizowanych w 2023 r. zaktualizowano dostępną na stronie wspieram.warmia.mazury.pl bazę organizacji pożytku publicznego z województwa warmińsko-mazurskiego oraz informacje na temat działań realizowanych w latach ubiegłych w ramach akcji.

Kwoty 1% (od 2023 r. 1,5 %) podatku dochodowego od osób fizycznych zadeklarowane Organizacjom Pożytku Publicznego przez podatników województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2004-2023

2. Szkolenia, konferencje, seminaria, spotkania informacyjne wzmacniające kompetencje członków organizacji pozarządowych, aktywnych liderów lokalnych.

1) Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego odbyło się 6 listopada 2023 r. w Olsztynie. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 120 osób. Jak co roku miało ono charakter merytoryczny (pod hasłem „Trzeci sektor- wyzwania przyszłości”) oraz uroczysty (Gala Konkursu Godni Naśladowania). Gala Konkursu Godni Naśladowania odbyła się w ramach współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Warmińsko-Mazurskiej Rady Organizacji Pozarządowych.

2) W obszarze rynku pracy:

Wchodzące w strukturę WUP w Olsztynie Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie i Elblągu zaangażowane były w koordynację współpracy instytucji rynku pracy w ramach PAKTU dla Rozwoju Poradnictwa Zawodowego, organizując i przeprowadzając spotkania przyczyniające się do wymiany doświadczeń i mające charakter szkoleniowy. W 2023 roku odbyło się jedno spotkanie sieci z udziałem 75 osób w ramach, którego odbyło się 7 spotkań roboczych zespołów zadaniowych. W spotkaniach zespołów udział wzięło 60 osób. Pracę

zespołów kontynuowano w drugim półroczu 2023 roku, w spotkaniu uczestniczyły wówczas 43 osoby. Wśród członków Zespołów znaleźli się również przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Ponadto w 2023 roku Wojewódzki Urząd Pracy zainauguował Warmińsko-Mazurski Tydzień Kariery odbywający się pod hasłem: „Przyszłość kompetencji – kompetencje przyszłości”, konferencją w Olsztynie pn. „(Nie) ludzkie oblicze sztucznej inteligencji. Szanse i wyzwania związane z rozwojem sztucznej inteligencji” z udziałem 234 osób. Konferencji towarzyszyła dyskusja panelowa na temat: „Co możemy zrobić, aby oswoić sztuczną inteligencję w naszej pracy i życiu?” z udziałem 4 prelegentów. Uczestnikami tej konferencji oraz innych wydarzeń odbywających się w ramach Tygodnia Kariery byli również przedstawiciele organizacji pozarządowych.

3) Pozostałe szkolenia, konferencje, działania mające wpływ na rozwój aktywności społecznej realizowane przy wsparciu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego – w ramach zadań zleconych z zakresu rozwoju sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego

Otwarty konkurs ofert w ramach **Priorytetu XIII Rozwój sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego** na realizację zadań przyczyniających się do rozwoju sektora pozarządowego w roku 2023 obejmował następujące zadania (z wyłączeniem rozwoju wolontariatu):

- **Edukacja organizacji pozarządowych** w zakresie m.in. pozyskiwania środków finansowych innych niż z dotacji, wsparcia działalności merytorycznej organizacji.
- **Wsparcie utworzenia lub działania** centrum organizacji pozarządowych/ rozwoju aktywności społecznej
- **Edukacja obywatelska** młodzieży szkolnej, w tym wsparcie współpracy szkół i organizacji pozarządowych.
- **Wsparcie rozwoju działalności rzeczniczej** organizacji pozarządowych, w tym ich reprezentacji.

W zakresie zadań wymienionych powyżej w roku 2023 zlecono organizacjom pozarządowym 11 zadań. Organizacje zrealizowały m. in. następujące działania: Fundacja Promo&Found zorganizowała szkolenie dla organizacji pozarządowych dot. fundraisingu, Oddział Powiatowy Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Olsztynie przeszkolił opiekunów Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, Federacja Uniwersytetów Trzeciego Wieku Warmii i Mazur przeprowadziła szkolenia dla liderów UTW w kolejnej edycji „Szkoly Liderów”, doradztwo w ramach Centrum Organizacji Pozarządowych w Olecku prowadzone przez Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej. Fundacja Gotowi.org zorganizowała Warsztaty Gotowości (umiejętności i wiedzę, konieczną w budowaniu odporności na zagrożenia) dla olsztyńskiej młodzieży. Wsparto również działalność Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4) „Kuznia Ekspertów – wsparcie III sektora Warmii i Mazur” (2021-2023)

W roku 2021 r. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego na zaproszenie Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierani Inicjatyw Pozarządowych przystąpił do projektu partnerskiego realizowanego w ramach programu Aktywni Obywatele - Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG pod nazwą: „Kuznia Ekspertów – wsparcie III sektora Warmii Mazur” (ESWIP jest liderem i dysponentem dofinansowania). Celem projektu było wsparcie organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego.

W ramach projektu w roku 2023 zrealizowano bezpłatne doradztwo i szkolenia dla NGO (w Olsztynie, Elblągu i w Ełku), m.in. Fundusze europejskie 2021-2027 dla organizacji pozarządowych, media społecznościowe w działalności społecznej, wykorzystanie Instagrama w działalności społecznej, fundraising dla początkujących, prawne aspekty funkcjonowania osiedli jako jednostek pomocniczych w gminie, dostęp do informacji publicznej oraz petycje, skargi i wnioski z działalności samorządu gminnego, diagnozowanie potrzeb mieszkańców (finansowanie inicjatyw lokalnych), skuteczna komunikacja.

Ponadto w roku 2023 zrealizowano konkurs na mini-dotację, w których dotację otrzymało 20 podmiotów z terenu całego województwa.

Działania skierowane były do wszystkich organizacji i grup nieformalnych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, w szczególności do młodych organizacji, z terenów wiejskich, prowadzących działalność strażniczą lub realizujących wsparcie dla grup defaworyzowanych. Działaniami objęto również obszar wsparcia powstawania i działalności rad działalności pożytku publicznego w powiatach i gminach oraz gminnych i powiatowych rad organizacji pozarządowych.

3. Wsparcie rozwoju wolontariatu.

Jednym z zadań **Priorytetu XIII Rozwój sektora pozarządowego w województwie warmińsko-mazurskim** jest: **rozwój wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim** (poprzez promocję i rozwój wolontariatu w szczególności wśród młodzieży, promowanie postaw wolontariackich – np. realizacja kampanii społecznej, obchody Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, organizację praktyk wolontariackich). Zaangażowanie w wolontariat jest podstawą rozwoju organizacji pozarządowych i aktywnego społeczeństwa. Jest to podkreślane w dokumentach strategicznych regionu, jako ważny czynnik rozwoju kapitału społecznego.

Udział wolontariuszy oraz zaangażowanie pracy społecznej członków organizacji w realizacji zadań publicznych jest również **kryterium strategicznym wyboru ofert** konkursowych we wszystkich obszarach współpracy.

Jak co roku Samorząd Województwa wsparł i włączył się w organizację obchodów Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, przypadającego na 5 grudnia. Uroczystość wojewódzką zorganizowano w Olsztynie, w Kuźni Społecznej, a uczestniczyło w wydarzeniu ok. 140 osób

związanych z wolontariatem. Podczas tego wydarzenia Regionalne Centrum Wolontariatu z Elbląga uhonorowało wolontariuszy z Warmii i Mazur, laureatów regionalnego etapu konkursu „Barwy Wolontariatu”. Konkurs jest okazją, aby w szczególny sposób podziękować wolontariuszom, na co dzień pracującym w różnych środowiskach, pokazać wielobarwność i różnorodność działań społecznych i aktywności wolontariuszy, którzy są obecni niemalże we wszystkich sferach życia społecznego. Podczas wydarzenia zaprezentowano prezentacje Szkolnych Klubów Wolontariatu. Które na co dzień angażują uczniów w inicjatywy na rzecz szkoły i szkolnej społeczności, ale też we wszelkie akcje pomocowe i przedsięwzięcia charytatywne. Podejmowanie tego typu działań wolontariackich ma niebagatelne znaczenie w procesie edukacji i formowania osobowości szczególnie młodych

„Barwy Wolontariatu” to konkurs realizowany od roku 2001 przez Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu w Polsce. Konkurs jest okazją, by w szczególny sposób podziękować wolontariuszom, na co dzień pracującym w różnych środowiskach, pokazać wielobarwność i różnorodność działań społecznych i aktywności wolontariuszy, którzy są obecni niemalże we wszystkich sferach życia społecznego. Na Warmii i Mazurach etap regionalny organizuje Regionalne Centrum Wolontariatu z Elbląga przy współpracy z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w ramach dotacji celowej oraz pod patronatem Marszałka Województwa. W 2023 roku odbyła się XXII. edycja Konkursu. Udział w konkursach (etap regionalny i ogólnopolski) to wkład w promocję kultury pomagania w Polsce. Konkurs skierowany jest do wolontariuszy, osób korzystających z ich pomocy, przedsiębiorstw, które realizują program wolontariatu pracowniczego, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych współpracujących z wolontariuszami i wspierających ruch wolontarystyczny w Polsce. W 2023 roku do konkursu zgłoszono 50 kandydatur (w 2019 roku - 43 wolontariuszy, w 2020 roku - 22 kandydatury, w 2021 roku - 45 kandydatur w 2022 r. 50 kandydatur). Trzy najlepsze kandydatury są zgłaszane do konkursu ogólnopolskiego „Barw Wolontariatu”. Wyboru laureatów dokonuje kapituła, składająca się z przedstawicieli samorządu województwa oraz organizacji pozarządowych.

Należy podkreślić, że wolontariat jest również tematem innych zadań zleczanych z różnych obszarów współpracy wskazanych w programie.

Kolejnym konkursem promowanym przez Samorząd Województwa, który nagradza młodzież za aktywność wolontariacką, jest Samorządowy Konkurs Nastolatków Ośmiu Wspaniałych Fundacji *Świat na Tak* z Warszawy. *Ośmiu Wspaniałych* to również metoda wychowawcza, której celem jest promowanie pozytywnych, prospołecznych postaw młodzieży, działalności na rzecz innych, upowszechnianie wzajemnej życzliwości i współpracy, jako antidotum na agresję i brutalizację życia. Przedstawiciele Samorządu Województwa uczestniczą od lat w rozstrzygnięciach tego konkursu w powiecie ostródzkim, gminie Ostróda oraz mieście Ostróda. W 2023 r. w Ostródzie odbyła się XXIX Gala Finałowa ogólnopolskiej edycji konkursu połączona z 25-leciem Fundacji „Świat na Tak”. Z tej okazji Samorząd Województwa wsparł obchody poprzez organizację pobytu w Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku dla ok. 120 uczestników oraz dojazdu do Muzeum, a także ufundował nagrody dla laureatów i wyróżnionych w XXIX edycji konkursu.

W ramach otwartego konkursu ofert w roku 2023 dofinansowano 10 zadań mających na celu rozwój i promocję wolontariatu, dotacja: 81 000 zł – wsparto m.in. praktyki i szkolenia dla wolontariuszy organizowane przez Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu, „Barwy Wolontariatu” - organizację wojewódzkiego konkursu promującego postawy wolontariackie na Warmii i Mazurach, działalność Aktywnych Szkolnych Klubów Wolontariatu w powiecie ełckim, organizację wolontariatu przyrodniczego w Ośrodku Rehabilitacji Ptaków w Bukwałdzie, rozwój wolontariatu młodzieżowego Fundacji „Borussia”, rozwój wolontariatu specjalistycznego realizowanego przez Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy PCK, organizację wolontariatu w Banku Żywności, działania wolontariuszy przy organizacji Ogólnopolskich Mistrzostw w Ratownictwie w Ramach Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy w Barczewie organizowane przez OSP Barczewo, organizację wolontariatu na rzecz osób potrzebujących w punkcie pomocy dla uchodźców wojennych z Ukrainy w Olsztynie przez Stowarzyszenie „Sala Parafialna” oraz działania wolontariuszy przy Fundacji Alternatywnej Edukacji ALE.

4. Młodzieżowy Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Ważnym działaniem roku 2023 w obszarze działań podejmowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rzecz młodzieży (również we współpracy z organizacjami pozarządowymi) jest była działalność utworzonego w grudniu 2021 r. Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego i tym samym rozpoczęcie działalności jego I kadencji. Młodzieżowy Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest organem kolegialnym o charakterze inicjatywnym, konsultacyjno-doradczym i wnioskodawczym, głównie dla organów samorządu województwa warmińsko-mazurskiego. Cele i zadania Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego są wskazane w jego Statucie, ustanowionym Uchwałą Nr XXXIII/500/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie utworzenia Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz nadania mu statutu. W jego skład na podstawie Uchwały nr 25/313/22/VI Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 maja 2022 r. wchodzi dwudziestu sześciu członków, w wieku 13-20 lat, reprezentujących prawie wszystkie powiaty naszego województwa. Kadencja Młodzieżowego Sejmiku trwa 2 lata. Uroczysta inauguracja działalności Młodzieżowego Sejmiku miała miejsce 13 czerwca 2022 r. Sejmik składa się z pięcioosobowego Prezydium. W ramach Sejmiku działają również komisje problemowe: Komisja ds. zdrowia i sportu, Komisja ds. aktywności społecznej i obywatelskiej młodzieży, Komisja ds. edukacji i kultury, Komisja ds. ekologii, a także Zespół ds. promocji Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Zespół ds. Centrum Aktywności Społecznej Młodzieży. Od momentu powołania do 31 grudnia 2023 roku Młodzieżowy Sejmik spotkał się na 6 Sesjach i kilku spotkaniach roboczych. W trakcie trwającej kadencji Młodzieżowy Sejmik wziął udział w świątecznej akcji „FOSa dzieciom i seniorom”, zorganizował Forum Samorządów Uczniowskich powiatu olsztyńskiego, przeprowadził kampanię edukacyjną na temat smogu w szkołach średnich na terenie województwa, podpisał umowę o współpracy z Młodzieżowym Sejmikiem

Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Opracował i przyjął Apel dotyczącego zdrowia psychicznego młodzieży. Zorganizował również Warmińsko-Mazurskiego Forum Rad Młodzieżowych, podjął współpracę ze Stowarzyszeniem „Borussia” (przedstawiciele Młodzieżowego Sejmiku uczestniczyli w warsztatach opracowywania projektów), Stowarzyszeniem WAMA COOP i Teatrem Jaracza w Olsztynie, a także współorganizował IV Forum Młodzieży Warmii i Mazur pod hasłem „Forum Środowisk Młodzieżowych” oraz zasadził 2000 dębów w lasach niedaleko Brodnicy razem z Młodzieżowym Sejmikiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

5. Konkursy promujące aktywnych liderów i działalność społeczną.

1) XIX edycja Konkursu „Godni Naśladowania”

Konkurs "Godni Naśladowania" organizowany jest od 2004 r. przez Radę Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego we współpracy z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Co roku patronat nad konkursem obejmuje Marszałek Województwa WM, a Samorząd Województwa funduje nagrody finansowe dla laureatów (w 2023 r. w wysokości łącznie ok. 10 000 zł). Celem konkursu jest upowszechnianie na poziomie regionalnym i lokalnym aktywności obywatelskiej i społecznej prowadzonej przez organizacje pozarządowe, grupy nieformalne oraz działaczy społecznych. Ponadto konkurs promuje działania samorządów oraz przedsiębiorców, którzy podejmują i rozwijają współpracę z podmiotami obywatelskimi na rzecz dobra wspólnego.

W roku 2023 odbyła się już 20. edycja Konkursu. Odbył się on w 4 kategoriach. Wpłynęło 12 wniosków, które przekazano do oceny merytorycznej Kapitulie Konkursu:

- 1) Organizacja Godna Naśladowania (4 nominowane organizacje);
- 2) Pozarządowiec Godny Naśladowania (5 nominowanych);
- 3) Samorząd Godny Naśladowania (1 nominacja) oraz
- 4) Przedsiębiorca Godny Naśladowania (2 nominacje).

Przyznano 4 statuetki i 8 wyróżnień.

2) Nagroda Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy i integracji społecznej.

W październiku 2023 roku w Auli Widowiskowo-Konferencyjnej im. Anny Wasilewskiej w Olsztynie w trakcie Gali nagrodzeni zostali laureaci XXIII edycji Nagrody Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy i integracji społecznej. Podczas październikowej gali Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego po raz kolejny uhonorował pracowników pomocy i integracji społecznej, aktywnych liderów organizacji pozarządowych oraz instytucje i zespoły pracownicze wyróżniające się innowacyjnymi i twórczymi rozwiązaniami w dziedzinie pomocy i integracji społecznej. W roku sprawozdawczym

jedna przedstawicielka organizacji pozarządowych została uhonorowana nagrodą indywidualną, a jedna organizacja otrzymała nagrodę zespołową tj.: Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych Koło w Iławie.

3) Nagrody Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury oraz szczególne zaangażowanie w pracę na rzecz kultury.

13 października 2023 roku w Auli Widowiskowo-Konferencyjnej im. Anny Wasilewskiej w Olsztynie odbyła się Wojewódzka Inauguracja Roku Kulturalnego 2023/2024. To wyjątkowe, odbywające się corocznie święto ludzi kultury jest doskonałą sposobnością nie tylko do podsumowania osiągnięć minionego roku w obszarze kultury, promowania artystów, twórców oraz ich dokonań, podejmowanych inicjatyw kulturalnych, ale również wyjątkową okazją do uhonorowania osób, które nierozdzielnie związane są z dziedzictwem kulturowym naszego regionu. Inauguracja Roku Kulturalnego miała w tym roku oprawę kopernikowską, co jest związane z obchodami jubileuszu 550. rocznicy urodzin i 480. rocznicy śmierci Mikołaja Kopernika. Ten rok obfitował w wiele wydarzeń związanych ze słynnym astronomem. Były wśród nich m.in. pikniki, wystawy, konferencje naukowe oraz pierwszy w historii musical poświęcony wielkiemu uczonemu. Podczas uroczystości nagrodami Marszałka uhonorowano twórców w dziedzinie kultury indywidualnych i zbiorowych:

- ✓ Warmińsko-Mazurska Nagroda Humanistyczna im. Wojciecha Kętrzyńskiego – dr hab. Teresa Borawska,
- ✓ Srebrny Medal Zasłużony Kulturze „Gloria ARTIS” - Janusz Wiliński,
- ✓ Wyróżnienia Partner 2023: RTS Elbląg i MOSiR Elbląg.
- ✓ Anna Sarnowska,
- ✓ Agnieszka Markowicz,
- ✓ Angelika Stawisińska,
- ✓ Tadeusz Matulewicz,
- ✓ Michał Młotek,
- ✓ Piotr Szymański,
- ✓ Zespół Pieśni i Tańca „Jedwabno”,
- ✓ Chór Collegium Bacallarum,
- ✓ Harlem,
- ✓ Stowarzyszenie „Kapituła Nagrody imienia Biskupa Ignacego Krasickiego”,
- ✓ Stowarzyszenie Twórców i Orędowników Kultury „ANIMA”,
- ✓ Teatr Przebudzeni,
- ✓ Wspaniały Teatr Bez Nazwy,

4) Nagroda Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego „Laur Najlepszym z Najlepszych” dla osoby, instytucji lub firmy z regionu, które wyróżniły się na forum krajowym lub międzynarodowym, osiągnęły sukces i zostały docenione przez niezależne gremia lub przyczyniły się do promocji regionu w kraju oraz na świecie.

20 kwietnia 2023 roku w auli im. Anny Wasilewskiej w Olsztynie odbyła się Gala, podczas której przyznano Laury za osiągnięcia z 2022 roku. Była to okazja, by uhonorować mieszkańców Warmii, Mazur i Powiśla, którzy osiągają sukcesy na arenie ogólnopolskiej, europejskiej i światowej. W dziesięciu kategoriach wybrano 30 laureatów, wśród nich znaleźli się przedstawiciele sektora pozarządowego m.in. w poniższych kategoriach:

NAUKA:

- ✓ JACWIEŻ Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjne - pasjonaci, dokonali cennego i wartościowego odkrycia historycznego - odkryli ok. 680 monet z XVII wieku na ełckim osiedlu Konieczki.

TURYSTYKA:

- ✓ Stowarzyszenie „Polskie Zamki Gotyckie” - laureat konkursu na „Najlepszy Produkt Turystyczny w 2022 roku” - Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej 2022 w uznaniu za przybliżenie turystom i mieszkańcom gmin Szlaku Zamków Gotyckich historii zamków i miejsc z nimi związanych.

Diamentowy Laur „Najlepszym z Najlepszych” otrzymało 3 laureatów, w tym m.in.:

- ✓ Marek Borowski (Bank Żywności – Kuźnia społeczna). Bank Żywności w Olsztynie to organizacja pozarządowa specjalizująca się w pozyskiwaniu żywności i jej dystrybucji na rzecz potrzebujących mieszkańców Warmii i Mazur. Ratuje żywność przed zmarnowaniem, edukuje w zakresie prawidłowego odżywiania.

5) Nagroda Przyjaciela Zwierząt „Cztery łapy”

Ideą tego przedsięwzięcia jest promowanie zachowań służących poprawie dobrostanu i ochronie zwierząt domowych. Konkurs organizowany jest w ramach zadań Departamentu Ochrony Środowiska. W roku 2023 odbyła się już druga edycja tego konkursu.

Rozpatrzono 8 zgłoszonych kandydatur w kategorii „osoby fizyczne” oraz 6 kandydatur w kategorii „podmiot zbiorowy”. Laureatami w kategorii „podmiot zbiorowy” były 4 organizacje pozarządowe, tj.:

1. Fundacja Per Mondo
2. Stowarzyszenie „Kocie Pieczę”
3. Stowarzyszenie Miasto Dobre dla Zwierząt
4. Stowarzyszenie Uwolnij Psa

6. Wzmacnianie organizacji pozarządowych w zakresie współpracy międzynarodowej.

W 2023 r. sporządzono 9 Biuletynów Informacyjnych „Warmia i Mazury, Polska, UE” (styczeń-luty, marzec, kwiecień, maj, czerwiec, lipiec-sierpień, wrzesień, październik, listopad-grudzień). Biuletyny te zawierały 158 informacji. Na Biuletyn składają się informacje uzyskane, m.in. z Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce i Sieci informacji europejskiej Eurodesk

oraz wiadomości otrzymane dzięki wsparciu Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli i Domu Polski Wschodniej. Biuletyny przekazywane są Radnym Sejmiku przed każdą sesją Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz rosyłane drogą mailową do 317 podmiotów (ngo, jst, pracodawcy, urzędy pracy, biura karier, jednostki edukacyjne, osoby prywatne itp.). Ponadto dodatkowo w 2023 r. opublikowano na stronie internetowej 20 informacji.

Kolejnym zaplanowanym działaniem była pomoc w pozyskiwaniu partnerów zagranicznych do realizacji międzynarodowych zadań w zakresie potrzeb zgłaszanych przez organizacje pozarządowe. Było to realizowane poprzez przekazywanie organizacjom pozarządowym informacji o możliwościach uczestnictwa w międzynarodowych projektach, konkursach, stypendiach, stażach itp., które zawarte były w przekazywanych im biuletynach informacyjnych. W 2023 roku zamieszczono 82 takich informacji.

W ramach współpracy międzynarodowej zaplanowano również: Wzajemne informowanie oraz w miarę możliwości, zapraszanie organizacji pozarządowych do uczestnictwa w przedsięwzięciach międzynarodowych Samorządu Województwa, które dotyczą sektora pozarządowego oraz przedstawiciele Samorządu Województwa do uczestnictwa w przedsięwzięciach o charakterze międzynarodowym realizowanych przez organizacje pozarządowe.

W 2023 roku w realizację działania wpisały się następujące wydarzenia:

- 1) Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zorganizował konferencję "Jak to się robi. Współpraca ponadnarodowa organizacji pozarządowych", która 19 kwietnia zgromadziła w Olsztynie ponad 70 przedstawicieli NGO z całego regionu. Koszty realizacji wydarzenia wyniosły 13 106,25 zł.

Wydarzenie składało się z dwóch części. Podczas pierwszego bloku przedstawiciele wybranych organizacji pozarządowych zaprezentowali dobre praktyki w zakresie współpracy międzynarodowej. Prelegenci przedstawili m.in. zagadnienia współpracy międzynarodowej w obszarze ekonomii społecznej i solidarnej, projekt dofinansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, doświadczenia wieloletniej współpracy z partnerem francuskim przy realizacji projektu dofinansowanego ze środków Samorządu Województwa, projekt zrealizowany przy wsparciu finansowanym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG i Funduszy Norweskich w ramach Programu Aktywni Obywatele-Fundusz Regionalny. Na zakończenie tego bloku przedstawiono ponadto kwestie dotacji na projekty wymiany młodzieży z Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży.

Drugi blok konferencji zatytułowany „Szanse i wyzwania we współpracy ponadnarodowej” miał formę panelu dyskusyjnego. Paneliści rozmawiali o korzyściach wynikających ze współpracy, sposobach pozyskiwania partnerów, źródłach finansowania współpracy, wykorzystywaniu pomysłów pozyskanych w ramach współpracy, wzmacnianiu i kreowaniu współpracy ponadnarodowej organizacji pozarządowych w województwie warmińsko-mazurskim. Omówiono ponadto efekty współpracy ponadnarodowej organizacji społecznych dla społeczności regionu i praktyczne doświadczenia organizacji społecznych Warmii i Mazur we współpracy ponadnarodowej.

- 2) Organizacja Spotkania Partnerów i Przyjaciół Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizujących współpracę międzynarodową. Cykliczne wydarzenie, które odbyło się 7 grudnia 2023 r. w Olsztynie. Przedsięwzięcie miało na celu podsumowanie działalności międzynarodowej samorządu województwa i podziękowanie partnerom zaangażowanym w projekty DWM. Do udziału w wydarzeniu zaproszono m.in. przedstawicieli 30 organizacji pozarządowych. Ostatecznie w wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele 17 organizacji pozarządowych. Z budżetu województwa na realizację wydarzenia wydatkowano kwotę 28 500 zł.
- 3) Samorząd Województwa był współorganizatorem seminarium wyjazdowego Komisji CIVEX Europejskiego Komitetu Regionów pt. „Dezinformacja – regionalny i lokalny wymiar globalnego wyzwania”, które odbyło się 11 maja 2023 r. w Elblągu.
Celem wydarzenia była wymiana doświadczeń i prezentacja najlepszych praktyk samorządów lokalnych i regionalnych UE w zakresie walki z dezinformacją oraz wzmacniania odporności społeczności lokalnych na propagandę i dezinformację.
W seminarium wzięli udział przedstawiciele władz samorządowych z kilkunastu krajów Unii Europejskiej (Belgia, Czechy, Cypr, Estonia, Francja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Polska, Rumunia, Słowenia, Węgry, Włochy), dyplomaci, eksperci z zakresu stosunków międzynarodowych oraz dziennikarze. Na seminarium zaproszono przedstawicieli Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion Bałtyk. Koszt współorganizacji (po stronie Samorządu Województwa) – 35 136 zł.
- 4) Województwo razem ze Stowarzyszeniem Chóru „Our Voice” z Działdowa wspólnie zorganizowało wyjazd Chóru „Our Voice” na XII Międzynarodowy Festiwal i Konkurs Chóralny „Canco Mediterrania” w Lloret de Mar i Barcelonie w dniach 18-24 września. W ramach wspólnej organizacji zakupiono bilety lotnicze dla 5 osób na kwotę 9 000,75 zł.
- 5) Województwo razem ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” zorganizowało Jubileuszowy Zlot Młodzieży Polonijnej Kopernik Camp, który odbył się w dniach 21-24 września w Lidzbarku Warmińskim. W przedsięwzięciu udział wzięło ponad 100 osób. Koszty poniesione w ramach wspólnej organizacji wyniosły 40000 zł.
- 6) Współpraca z polsko-niemieckim Stowarzyszeniem InKontakt e.V. w Leipheim. (Przekazanie kolorowanek dla dzieci z Mikołajem Kopernikiem – 14 listopada).

Osiągnięte wskaźniki:

Wskaźniki	2023
1) Liczba informacji uzyskanych przez Departament Współpracy Międzynarodowej przekazanych Radzie Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz radom powiatowym (379)	158
2) Liczba zidentyfikowanych partnerów zagranicznych do międzynarodowych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe i informacje o grantach, stypendiach, konkursach (232)	82 (informacje o grantach, stypendiach, konkursach)
3) Liczba międzynarodowych przedsięwzięć samorządu regionalnego dotyczących sektora pozarządowego, o których poinformowano organizacje pozarządowe (1)	3

4) Liczba międzynarodowych przedsięwzięć organizacji pozarządowych, o których poinformowano samorząd regionalny (1)	3
5) liczba organizacji pozarządowych, które wzięły udział w przedsięwzięciach samorządu regionalnego dotyczących sektora pozarządowego (7)	72
6) konferencja dot. współpracy ponadnarodowej realizowanej przez organizacje pozarządowe (1)	1

7. Wsparcie rozwoju infrastruktury przeznaczonej na działalność społeczną organizacji pozarządowych.

Dofinansowanie organizacjom pozarządowym, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów.

Żadna organizacja pozarządowa nie złożyła wniosku o dofinansowanie w 2023 roku, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów.

Dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i z budżetu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej, których organizatorami są organizacje pozarządowe.

W zakresie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z budżetu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, dofinansowano koszty działania sześciu ww. zakładów aktywności zawodowej w kwocie łącznej **7 304 449,00 zł** (wykorzystano kwotę: **7 293 607,79 zł**, co ukazano w tabeli poniżej):

ZAZ	Organizator ZAZ	Wykorzystana kwota dofinansowania (zł)
Zakład Aktywności Zawodowej w Elblągu	Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych	1 108 841,37
Zakład Aktywności Zawodowej Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie	Zarząd Główny Polskiego Związku Niewidomych w Warszawie	1 428 830,89
Zakład Aktywności Zawodowej w Biskupcu	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Biskupcu	1 531 581,00
Zakład Aktywności Zawodowej w Bartoszycach	Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych (SION) w Bartoszycach	1 155 732,41

Zakład Aktywności Zawodowej w Ostródzie	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Ostródzie	1 090 986,75
Zakład Aktywności Zawodowej w Nidzicy	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Nidzicy	977 635,37

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w ww. Zakładach Aktywności Zawodowej zatrudnionych było łącznie 260 osób, z czego 189 to osoby z niepełnosprawnościami.

8. Rozwój ekonomii społecznej.

Zgodnie z art. 21 pkt 4a ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku do zadań samorządu należy koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie. Ponadto zgodnie z założeniami Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 12 sierpnia 2014 roku jednostką odpowiedzialną za koordynację działań związanych z ekonomią społeczną jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. ROPS ma za zadanie koordynować działania władzy publicznej w zakresie realizacji regionalnego programu oraz merytorycznie określać kierunki, preferencje i procedury wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w ramach RPO.

W związku z wejściem w życie Ustawy o ekonomii społecznej z dnia 5 sierpnia 2022 roku samorządy województw zostały zobligowane, aby w ciągu 12 miesięcy dostosować swoje regionalne programy ekonomii społecznej do nowych regulacji prawnych.

Wobec powyższego ROPS w 2023 roku rozpoczął prace nad zaktualizowaniem przedmiotowego programu do wymogów ustawy. W czerwcu 2023 roku w Gołdapi na posiedzeniu wyjazdowym Członków Warmińsko-Mazurskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej wraz z przedstawicielami Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej odbyła się szeroka dyskusja nad wypracowaniem założeń nowego Programu, w tym określeniem celów, priorytetów i wstępnych działań nowego programu. Dotychczasowy Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej Warmii i Mazury na lata 2021-2025 określał główne cele i kompleksowe działania w obszarze ekonomii społecznej, wyznaczał realizatorów tych działań oraz wskazywał źródła finansowania przeznaczone na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim.

W efekcie prac nad ww. dokumentem określono główne kierunki rozwoju, spójne z dokumentami strategicznymi województwa warmińsko-mazurskiego. Cel główny nowego programu pozostał bez zmian: Zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym społeczności lokalnych województwa warmińsko-mazurskiego. Natomiast cele szczegółowe programu zostały częściowo przeformułowane:

- Cel I. Podniesienie potencjału ekonomicznego i konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych;
- Cel II. Zwiększenie efektywności systemu wsparcia ekonomii społecznej;
- Cel III. Rozwój partnerskiej współpracy lokalnej na rzecz realizacji inicjatyw ekonomii społecznej;

Cel IV. Podniesienie świadomości i upowszechnianie pozytywnych postaw wokół ekonomii społecznej.

W dniu 19 września 2023 roku Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął i skierował do konsultacji społecznych projekt „Warmińsko-Mazurskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030.”

Nowy Warmińsko-Mazurski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030 zasadniczo nie odbiega od tego, który funkcjonował dotychczas jednakże ramy czasowe zaplanowanych działań na poziomie regionu zostały wydłużone do 2030 roku zgodnie z okresem obowiązywania Strategii Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2030. Ponadto obszar ekonomii społecznej postrzegany jest szerzej, wielopłaszczyznowo, ponieważ gospodarka społeczna związana jest z wieloma dziedzinami życia społecznego, gospodarczego, kulturowego i edukacyjnego, która może w sposób kluczowy wpływać na rozwój regionu i społeczności lokalnej. Warmińsko-Mazurski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030 wyznacza główne cele, priorytety i kierunki kompleksowych działań w obszarze ekonomii społecznej, które przede wszystkim skupiają się na wsparciu przedsiębiorczości społecznej, sprzyjają zatrudnieniu i integracji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz służą zwiększeniu popytu i podaży usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej w środowisku lokalnym, a także upowszechnianiu ekonomii społecznej. Struktura regionalnych działań w obszarze ekonomii społecznej będzie wdrażana przy zastosowaniu środków finansowych pochodzących zarówno z funduszy europejskich, środków budżetu państwa, ale także środków pochodzących z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W dniu 5 grudnia 2023 roku Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął Uchwałę w sprawie przyjęcia Warmińsko-Mazurskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030. Przyjęty do realizacji dokument powstał na podstawie dotychczasowych wieloletnich doświadczeń ROPS w zakresie przygotowywania programów operacyjno-wdrożeniowych, ale także jest zbieżny z założeniami zaktualizowanego „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej”.

Jednym z ważniejszych elementów wdrażania ww. Programu była realizacja projektu pozakonkursowego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pt. „Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach” w ramach Poddziałania 11.3.2 Koordynacja ekonomii społecznej w regionie RPO WiM 2014-2020, która trwała do 30 września 2023 roku. Wartość ww. projektu ogółem wyniosła około 2 mln. zł.

Od 1 października 2023 roku koordynacja ekonomii społecznej odbywała się już w ramach nowego projektu niekonkurencyjnego pn. „Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur” w ramach działania 04.13. Wysokiej jakości system włączenia społecznego współfinansowanego ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. Wartość ww. projektu ogółem wynosi 18 287 936,90 zł.

Celem głównym nowego projektu jest uspołnienie polityki włączenia społecznego realizowanej w regionie Warmii i Mazur, jak również wypracowanie mechanizmu jej sprawniejszej koordynacji i lepszego przepływu informacji pomiędzy poziomem krajowym

i regionalnym oraz różnymi podmiotami wewnątrz województwa. Grupą docelową ww. projektu stanowią: samorządy terytorialne i ich jednostki organizacyjne, jako podmioty odpowiedzialne za organizację i dostarczanie usług aktywizacyjnych i usług społecznych na poziomie lokalnym oraz podmioty organizujące system wsparcia rodziny, pieczy zastępczej i adopcji oraz otoczenie, ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, jako podmioty odpowiedzialne za wspieranie rozwoju ekonomii społecznej, inne podmioty, współpracujące z ROPS, w tym szczególnie: PES i podmioty prywatne, które również realizują działania na rzecz społeczności lokalnych, organizacje pozarządowe przedsiębiorcy, podmioty sektora publicznego i realizujące szeroko rozumiane usługi społeczne, np.: służby zatrudnienia, jednostki systemu edukacji, kultury, zdrowia, szkoły wyższe, jednostki wymiaru sprawiedliwości itd.

Projekt zakłada działania w zakresie usług społecznych, pomocy społecznej, ekonomii społecznej i aktywnej integracji, służące poprawie efektywności i koordynacji działań w zakresie włączenia społecznego, realizowane na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego.

Efektom Projektu będzie objęcie wsparciem 914 pracowników zatrudnionych w instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego, z czego 869 podniesie swoje kwalifikacje.

„Regionalna Platforma Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej- sieć kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, WTZ, ZAZ, ŚDS) w województwie warmińsko-mazurskim”:

W 2023 roku kontynuowano organizację spotkań Regionalnej Platformy Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej. We wrześniu 2023 roku w Worlinach odbyło się spotkanie Regionalnej Platformy, którego głównym celem było dalsze wzmocnienie sieci kooperacji podmiotów reintegracyjnych oraz wymiana doświadczeń i informacji w zakresie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów reintegracyjnych w obszarze usług społecznych. Tematem przewodnim dwudniowego spotkania był rozwój usług społecznych w województwie warmińsko- mazurskim z wykorzystaniem środków unijnych w perspektywie 2021-2027. Pierwszego dnia spotkania odbyły się wykłady na temat realizacji projektów w ramach programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027. Ponadto zaprezentowano wyniki badania pt. „Potencjał warmińsko-mazurskich podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w latach 2023-2030” zrealizowanego przez Lokalne Badania Społeczne. Podczas spotkania omówiono także zasady wsparcia reintegracyjnego w nowych projektach Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej. Do sieci kooperacji podmiotów reintegracyjnych należą: Kluby Integracji Społecznej, Centra Integracji Społecznej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Środowiskowe Domy Samopomocy. W 2023 roku Platforma zrzeszała 99 podmiotów ekonomii społecznej. Cyklicznie odbywały się również spotkania członków Rady Programowej Regionalnej Platformy Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Spotkania Warmińsko-Mazurskiej Sieci Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w czterech subregionach funkcjonowały cztery akredytowane ośrodki wsparcia ekonomii społecznej prowadzone przez Stowarzyszenie ADELFI w Ełku, Stowarzyszenie WAMA-COOP w Olsztynie, Nidzicką Fundację Rozwoju NIDA w partnerstwie z Działdowską Agencją Rozwoju S.A. oraz Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Elblągu. W 2023 roku odbyły się spotkania monitoringowe Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w Dobrym Mieście, Elblągu oraz Ełku. W marcu 2023 roku zorganizowano spotkanie monitoringowego OWES połączone ze spotkaniem przedstawicieli LGD w Garncarskiej Wiosce. Głównym celem spotkania było stworzenie przestrzeni dla współpracy oraz zapewnienia spójności działań Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz Lokalnych Grup Działania. W marcu w Olsztynie zorganizowano również 2-dniowe spotkanie sieciujące przedstawicieli Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Usługi społeczne w regionie

W marcu 2023 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zorganizował seminarium dla przedstawicieli powiatowych/miejskich zespołów ds. ekonomii społecznej na poziomie regionalnym pt. „Usługi społeczne – jak zaplanować ich rozwój w JST?”. Wydarzenie to skierowane było do przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, a także przedstawicieli sektora edukacji i biznesu oraz ośrodków wsparcia ekonomii społecznej z województwa warmińsko-mazurskiego, którzy również są członkami powiatowych/miejskich zespołów ds. ekonomii społecznej w poszczególnych powiatach. Spotkanie odbyło się w podmiocie ekonomii społecznej, tj. w Kuźni Społecznej w Olsztynie. Celem spotkania była popularyzacja działań związanych z deinstytucjonalizacją usług społecznych w Polsce i regionie.

Wizyty studyjne do podmiotów ekonomii społecznej

W 2023 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zorganizował cztery wizyty studyjne do podmiotów ekonomii społecznej.

Pierwsza dwudniowa wizyta odbyła się w kwietniu 2023 roku do województwa pomorskiego i była skierowana do przedstawicieli podmiotów reintegracyjnych z województwa warmińsko-mazurskiego.

W maju zorganizowano 2-dniową wizytę studyjną dla przedstawicieli środowiska naukowego do województwa pomorskiego, a w czerwcu 2023 roku odbyła się wizyta na terenie subregionu ełckiego, skierowana do członków Warmińsko-Mazurskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej. W spotkaniu Komitetu udział wzięli także reprezentanci lokalnych podmiotów ekonomii społecznej, którzy byli gospodarzami wydarzeń. tj.: Stowarzyszenie Dobry Start oraz Fundacja Rozwoju Gołdap, a także pracownicy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Celem

wizyty było poznanie dobrych praktyk funkcjonowania PES świadczących usługi społeczne w regionie.

Kolejna wizyta studyjna odbyła się we wrześniu 2023 roku do województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego i skierowana była do przedstawicieli JST z województwa warmińsko-mazurskiego. Głównym celem wizyty studyjnej, w której uczestniczyli samorządowcy, była wymiana doświadczeń oraz poznanie dobrych praktyk.

W czerwcu oraz wrześniu 2023 roku zorganizowano jednodniowe wizyty studyjne dla laureatów konkursu *Ambasador Ekonomii Społecznej z 2022 r.* Głównym celem organizowanych wizyt studyjnych było poznanie dobrych praktyk funkcjonowania PES na terenie Warmii i Mazur. W czerwcu 2023 roku uczniowie z Zespołu Szkół nr 6 im. Macieja Rataja w Ełku oraz uczniowie Szkoły Podstawowej w Perłach wraz z opiekunami udali się na wizytę studyjną do podmiotu ekonomii społecznej - Republika Ściborska - Biegnący Wilk w powiecie gołdapskim, gdzie znajduje się największy zespół muzeów i ogrodów ziołowych na Mazurach. Natomiast we wrześniu 2023 roku uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych im. Jana Liszewskiego w Braniewie udali się na wizytę studyjną do Przedsiębiorstwa Społecznego Garncarska Wioska w Kamionce koło Nidzicy.

Promocja Ekonomii Społecznej

Wspierano podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne w postaci sfinansowania stoisk sprzedażowych i wystawienniczych podczas olsztyńskiego Jarmarku Jakubowego organizowanego przez Miejski Ośrodek Kultury w Olsztynie w lipcu 2023 roku oraz podczas Elbląskiego Święta Chleba w sierpniu ubiegłego roku. W 2023 roku sfinansowano stoiska przeznaczone dla 11 podmiotów ekonomii społecznej.

Przez cały rok na bieżąco prowadzona i aktualizowana była strona internetowa: es.warmia.mazury.pl z informacjami nt. ekonomii społecznej z całego regionu. Kwartalnie wydawany był także Newsletter dotyczący ekonomii społecznej.

Popularyzowanie działań z obszaru ekonomii społecznej realizowane było poprzez zlecenie emisji spotu filmowego. Emisja Spotu o ekonomii społecznej w Telewizji Olsztyn trwała od 16 sierpnia do 14 września 2023 roku.

W związku z udziałem zespołu projektu „Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach” w obchodach 25-lecia Samorządu w niedzielę 24.09.2023 r. zostało zorganizowane stoisko wystawiennicze promujące ekonomię społeczną. Wydarzenie było doskonałą okazją do zapoznania mieszkańców Olsztyna i regionu z ideą ekonomii społecznej.

Zakończenie projektu

W dniu 21 września 2023 roku w Muzeum Bitwy Pod Grunwaldem w Stębarku, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zorganizował konferencję podsumowującą realizację wieloletniego projektu samorządu województwa pn. *„Ekonomia Społeczna na Warmii i Mazurach*.

Konferencja skierowana była do przedstawicieli władz samorządów lokalnych, jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy, przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej, a także reprezentantów świata nauki i biznesu oraz wszystkich

interesariuszy działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim.

Przedmiotowa konferencja była okazją do podsumowania wszystkich dotychczasowych działań jakie miały miejsce w trakcie realizacji trzech edycji projektu pozakonkursowego samorządu województwa.

9. Upowszechnienie „dobrych praktyk” organizacji pozarządowych.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego mając na uwadze wieloletnią, ugruntowaną współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz doceniając wdrażane przez organizacje rozwiązania podczas konferencji/seminariów itp. organizowanych przez ROPS, promuje działania realizowane w obszarze polityki społecznej, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej przez współpracujące organizacje.

W 2023 roku dobre praktyki były upowszechniane podczas niżej wymienionych wydarzeń:

- 1) 8 września 2023 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zorganizował konferencję pn.: „E-uzależnienia – wyzwania dla współczesnej rodziny”. Wydarzenie skierowane było głównie do: przedstawicieli samorządów lokalnych, nauczycieli oraz pedagogów szkolnych, a także innych osób i instytucji współpracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. W konferencji udział wzięły 142 osoby.
- 2) 23 listopada 2023 roku zorganizowano wojewódzką konferencję poświęconą przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet. W spotkaniu uczestniczyli m.in.: przedstawiciele samorządów gminnych, pracownicy systemu pomocy społecznej, przedstawiciele policji i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. W konferencji udział wzięło około 80 osób.
- 3) Konferencja wojewódzka pn. "Rola samorządu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom" miała miejsce 30 listopada 2023 roku. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele samorządów lokalnych i współpracujących z nimi instytucji zajmujących się obszarem profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. W konferencji udział wzięło 87 osób.
- 4) Samorząd Województwa, a także szereg samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych 9 grudnia 2023 roku podjęły inicjatywę pod nazwą „Otwarte Drzwi”. 97 instytucji podjęło działania w ramach ogólnoświatowej kampanii „Białej Wstążki” zainicjowanej przez mężczyzn, którzy sprzeciwiają się przemocy wobec kobiet. W tym dniu w instytucjach, placówkach oraz ośrodkach, osoby szukające wsparcia i pomocy zastały „Otwarte Drzwi”.

Podsumowanie

W roku 2023 współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi przebiegała w 17 priorytetach tematycznych oraz w każdym z 3 obszarów współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, tj.:

- 1) w zakresie tworzenia polityk publicznych
- 2) w zakresie realizacji zadań publicznych
- 3) w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności

W roku 2023 w Samorządzie funkcjonowało **58 zespołów** opiniodawczo-doradcze/grupy robocze, w składzie których **28,45%** stanowili członkowie organizacji pozarządowych (odsetek porównywalny do roku poprzedniego). Organizacje mogły uczestniczyć w **11 konsultacjach** dokumentów wojewódzkich, jednak w tej formie współpracy odnotować należy niewielkie zaangażowanie podmiotów obywatelskich.

W roku 2023 przekazano dotacje na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa w wysokości o prawie 350 000 zł wyższej niż w roku 2022, tj.: **6 176 671 zł** (wliczając zadania z zakresu promocji województwa jest to 6 336 260 zł). Z zakresu pożytku publicznego **zawarto łącznie 314 umów** (o 4 umowy więcej niż w roku 2022). Organizacje złożyły łącznie **702 oferty**. Dotacje stanowiły **42% wartości** zrealizowanych przez NGO zadań publicznych.

W realizacji zadań zleconych wzięło udział łącznie **4 122 wolontariuszy** z czego 1500 wolontariuszy brało udział w akcjach Banku Żywności (w 2022 r. było **2 057** wolontariuszy) łączna wartość pracy wolontariuszy oraz pracy społecznej członków organizacji wskazana w sprawozdaniach z realizacji zadań to **1 786 276 zł**.

Organizacje współpracowały przy realizacji zadań z **1 417 partnerami** (innymi organizacjami, samorządami, instytucjami, przedsiębiorcami – zwiększenie w stosunku do 2022 r. o 248 podmiotów).

Z budżetu Województwa oraz środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowano również funkcjonowanie Zakładów Aktywności Zawodowej prowadzonych przez 6 NGO łączną kwotą **7 293 607,79 zł**.

Inicjatywy organizacji pozarządowych, ważne dla rozwoju województwa, Marszałek Województwa obejmuje patronatem honorowym. Bardzo często na regionalnej stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego zamieszczane były również informacje o wydarzeniach realizowanych przez organizacje pozarządowe w roku 2023.

Działania podejmowane przez organizacje pozarządowe w ramach dofinansowanych zadań czy współpracy z samorządem są jednym ze sposobów realizacji zadań własnych Samorządu Województwa w różnych obszarach pożytku publicznego. Obecność organizacji pozarządowych przyczynia się do podniesienia jakości zadań i wzbogacenia oferty Województwa kierowanej do mieszkańców oraz gości podczas różnorodnych wydarzeń.

Należy zatem w dalszym ciągu wzmacniać i rozwijać współpracę samorządu z podmiotami trzeciego sektora na rzecz pełniejszego rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, przede wszystkim w obszarze aktywności jego mieszkańców w różnych obszarach życia społecznego.

Ważnym kierunkiem rozwoju powinno być również wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych szczególnie w kierunku projektowania działalności, opracowywania ofert konkursowych, pozyskiwania środków na działalność z różnych źródeł, a także współpracy z partnerami gospodarczymi.

Olsztyn, maj 2024 r.